GENEL-İŞ

EMEK

TÜRKİYE GENEL HİZMETLER İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR

1 HAZİRAN 1980 — SAYI: 262

GENEL YÖNETİM KURULUMUZ TOPLANIYOR

Genel Yönetim Kurulumuz, 8. Dönem Genel Kurulumuzdan sonraki ilk toplantısını **2-3 Haziran** tarihlerinde **Ören**'de yapıyor.

Sendikamızın **Ören-Artemis Eğitim ve Dinlenme Tesisleri**'nde yapılacak olan **Genel Yönetim Kurulu** toplantısında, Genel Kurul ve Genel Kurul sonrası çalışmaların değerlendirilmesi yapılacak, ileriye dönük çalışmalar konusunda görüşler belirlenecektir.

İŞKENCELER SON BULSUN, İŞKENCECİLERDEN HESAP SORULSUN!

YORUM

BURJUVA DEMOKRASİSİNİN ÖTEKİ YÜZÜ: İŞKENCE

Bugün yeryüzünde iki tip demokrasi bulunuyor. Bunlardan birincisi kapitalist ülkelerde uygulanan burjuva demokrasisi; diğeri de işçi sınıfının iktidarı ele geçirdiği ülkelerdeki sosyalist demokrasidir.

Bu iki demokrasi tipi birbiriyle taban tabana zıttır. Burjuva demokrasisi, varlıklı sınıflar açısından özgürlük; buna karşılık ezilen sınıflar açısından diktatörlük anlamına gelir. Sosyalist demokraside ise, sömürüye ve sömürücülere kesinlikle olanak verilmez; devlet yönetimi tümüyle işçi ve emekçi sınıfların denetimindedir. sosyalist demokraside başkalarını sömürme özgürlüğü yoktur. Bunun içindir ki, kapitalistler ve onların sözcülüğünü yapan kişiler, sosyalist demokrasilerde **"hürriyet"** olmadığını iddia ederler.

Burjuva demokrasilerde her yurttaş yasa önünde eşit sayılır. Ancak bu eşitlik, sadece yasalarda yazılı olan, biçimsel bir eşitliktir.Emekçi kitleler, yasalarca tanınmış olan hak ve özgürlüklerden gereği gibi yararlanamaz. Kapitalist bir toplumun asıl nimetleri, bir avuç zengin kişinin emrindedir. İşçi ve emekçiler ise, her zaman ikinci sınıf yurttaş muamelesi görürler. Milyarlarca liralık servete hükmeden bir kapitalist ile, emeğinden başka hiçbir şeyi bulunamayan bir işçi, ne toplum içinde ne de

Ardı 15.Sayfada

KALBİM DİNAMİT KUYUSU

Beni yiğitler götürsün
Katlarına sevda ile varılan
Yiğitler ki
Dişlerini tükürmüş
Hayaları burulan...

Yanyana upuzun boyluboyunca
Tepeden tırnağa kan...
Yiğitler ki
Herbiri bir parça vatan...
gözlerinde
Bir küfür kasırgası
Ana-avrat
Ah ulan...

Canımda damıttım seni ey zulüm
Sancısını inceden
Kum gibi taşıdığım
Kasığımda Amerikan kemendi
Bağıra bağıra geceler boyu
Kaskatı kesilip
Kan işediğim.

AHMED ARİF

ANAYASA (Madde 14)

- **"Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.**
- **İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza konulamaz."**

HABERİ ORTA SAYFADA

DİSK GENEL KURULU 25-30 HAZİRANDA YAPILACAK

Üst örgütümüz **DİSK**'in **7. Dönem Genel Kurulu**'nun **25-30 Haziran** tarihlerinde yapılacağı açıklandı.

DİSK Genel Yönetim Kurulu 20 Mayıs günü İstanbul'da, **DİSK** Genel Merkezinde yaptığı toplantıda, **DİSK 7. Genel Kurulu**'nun **25-30 Haziran** tarihleri arasında, **İstanbul**'da yapılmasını kararlaştırdı.

DİSK Genel Kurulu hakkında başkaca açıklama yapılmadı. Ancak, Genel Kurula ilişkin çalışmaların büyük bir hızla sürdürüldüğü bildirildi.

ÖRGÜN

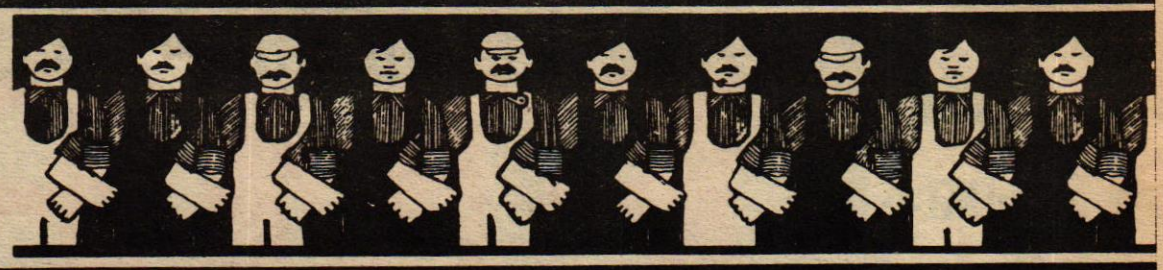

ISPARTA, ELBİSTAN, TUZLA GREVLERİMİZ SÜRÜYOR

Uzun zamandan beri devam etmekte olan **Isparta, Elbistan** ve **Tuzla** Belediyelerindeki grevlerimize yeni grevler eklenmiştir. **15 Temmuz 1978** tarihinde başlayan **Isparta, 26 Eylül 1978** tarihinde başlayan **Elbistan** ve **23 Ekim 1978** tarihinde başlayan **Tuzla** grevlerimiz aylarını, yıllarını doldurarak sürmektedir. Bu grevlerimize katılan ve yıllarını grev çadırlarında geçiren arkadaşlarımızı kutlamamak mümkün değil. İnançlı, bilinçli, kararlı bir biçimde çaktıkları grev çadırının kazıklarını, haklarını alıncaya kadar sökmemek için içtikleri and'ı tuttukları için kutluyoruz. Ve bu mücadelenin er geç zaferle sonuçlanacağına inanıyoruz.

Bu arada, **Turhal** ve **Seydişehir** Belediyelerinde çalışan sendikamız üyesi işçiler greve çıktılar.

SEYDİŞEHİR' DE GREV YAPTIK VE YENİ HAKLAR ALDIK

Seydişehir (Konya) Belediyesinde çalışan sendikamız üyesi **160** işçi adına bağıtlanmak istenen işyeri düzeyindeki toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin anlaşmazlıkla kesilmesi üzerine, Genel Merkezimizce alınan grev kararı **22 Mayıs 1980** günü uygulanmaya başlamıştır.

İtfaiye, Su ve **Elektrik** işyerleri dışında kalan **Temizlik İşleri, Fen İşleri, Park-Bahçeler,** mezbaha ve **Otobüs İşletmesi** işyerlerinde çalışan sendikamız üyesi **116** işçinin katıldığı grev, **22 Mayıs 1980** sabahı, saat **03.00**'de başlamıştır. Grev nedeniyle kentte grevci işçiler tarafından yürütülen hizmetler tümüyle durmuştur. Yüzde yüz katılımın sağlandığı grevimizin kısa sürede etkili olması ve yörenin emekçi halkı tarafından büyük bir coşkuyla desteklenmesi karşısında görüşmeler yeniden başlamıştır.

İşçi potansiyelinin yoğun olduğu **Seydişehir**'de ilk kez uygulanan grevimiz, özellikle **Seydişehir Alüminyum Tesisleri**'nde çalışan **7 bin** işçi tarafından dikkat ve heyecanla izlenmiştir. Söz konusu işyerinde **sarı Metal-İş Sendikası**'yla yetki uyuşmazlığı olan **DİSK**'e bağlı **Maden-İş** üyelerine moral kazandıran **Seydişehir** grevimiz, **27 Mayıs 1980** günü, yeni kazanımların sağlandığı ve yeni hakların alındığı toplu sözleşmenin imzalanmasından sonra kaldırılmıştır.

Bu arada, grevin başlamasından bir gün önce, sendikamıza lokavt uygulayacağını bildiren işveren, bunun yasadışı bir uygulama olacağını anlayınca, kararından vazgeçmiştir.

Böylece, **Seydişehir**'de 5 günlük bir grev yapılmış ve işçi sınıfı adına yeni bir başarı daha sağlanmıştır.

"Grevimiz halka değil, hakkımızı vermeyen belediye işverenine karşıdır" diyen Seydişehirli grevciler, tüm haklarını söke söke aldılar...

Grev alanları, mücadele alanlarıdır...

Kardeş sendikaların ve kitle örgütlerinin temsilcileri, Seydişehirli grevcileri ziyaret ederek, omuz verdiklerini belirttiler.

TURHAL' DA, GREV SONUCU TÜM HAKLAR ALINDI

Turhal Belediyesinde çalışan sendikamız üyesi işçiler adına, sendikamızla işveren belediye arasında imzalanan ve yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesinin işverence ihlal edilmesi, grev hakkımızın doğmasına neden oldu.

Belediyenin çeşitli işyerlerinde çalışan sendikamız üyesi **211** işçi, **21 Mayıs 1980** sabahından itibaren üretimi durdurarak, yasal hak alma eylemini başlattı. Grev yasağı dışında kalan tüm işyerlerindeki işçilerin tamamının katıldığı grev, tam bir disiplin ve kararlılık içinde sürdü.

21 Mayıs 1980, Turhal halkı grev davulunun gümbürtüsüyle uyandı. Emeklerinin karşılığı olarak hak kazandıkları ücretlerini ve öteki bazı haklarını alamayan arkadaşlarımızın kurduğu grev çadırı, demokratik kitle örgütleri, kardeş kuruluşlar ve **Turhal** emekçileriyle dolup taştı, grev süresince, destek mesajları iletildi.

Grev, coşkuyla ve tüm görkemiyle sürerken, işveren belediye yetkilileri, toplu sözleşmenin ihlal ettikleri maddelerini yerine getireceklerini bildirdiler. Bunun üzerine taraflar arasında görüşmeler başladı. Görüşmeler sonunda, tüm hakların ödenmesine ilişkin protokol düzenlenerek imzalandı. Protokolün imzalanması ve tüm hakların sonuna dek alınması üzerine grev, **28 Mayıs 1980** günü kaldırıldı.

Grev süresince, grev yapılan tüm işyerlerinde aksayan ve biriken hizmetlere yeniden başlandı. Ve böylece işçi sınıfımız bir hak mücadelesini daha zaferle sonuçlandırdılar.

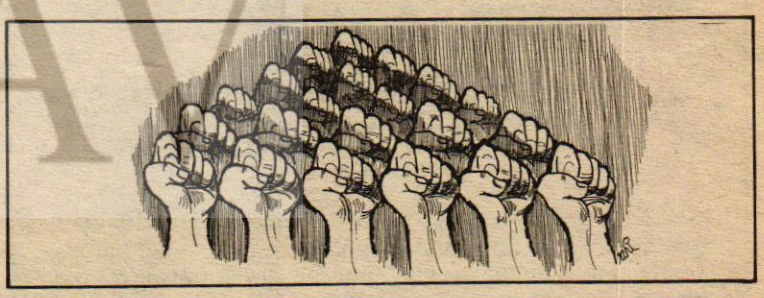

HALİL DEMİREL ÖRGÜTLENME MÜDÜRÜ OLDU

Sendikamızın çeşitli kademelerinde uzun yıllardan beri görev yapan **Halil Demirel**, Örgütlenme Müdürlüğü'ne atandı.

Sendikamızda Merkez Organizatörlüğü ve Örgütlenme Uzmanlığı görevlerini uzun yıllardan beri yürütmekte olan **Halil Demirel**, çalışmalarını bundan böyle Örgütlenme Müdürü olarak sürdürecektir. Bu görevinde de başarılı olacağına inandığımız **Halil Demirel**'i kutluyor ve başarılarının devamını diliyoruz.

ÖRGÜN

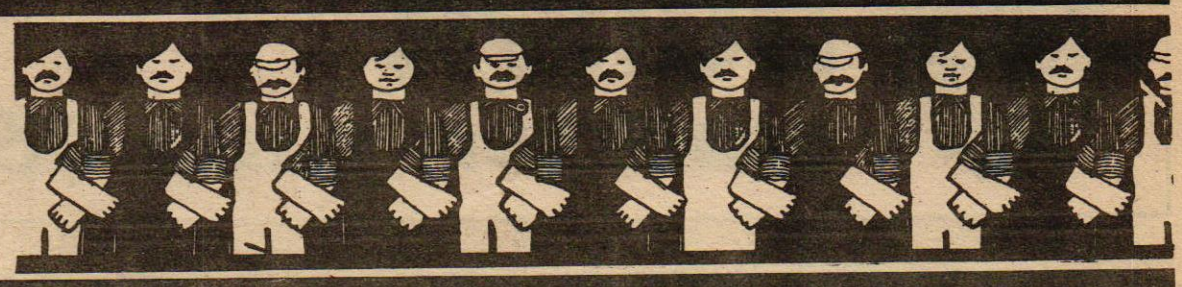

Andaş: "Anayasamız, angaryayı açıkça yasakladığı halde, belediye işçileri aylarca para almadan çalışmak zorunda bırakılmaktadır"

ANKARA SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI:

"HAKLARIN ÖZÜNÜN ORTADAN KALDIRILMAMASI, ÖNEMLİ ÖLÇÜDE ZEDELENMEMESİ ANAYASAL BİR ZORUNLULUKTUR."

Ankara ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlıklarının bölgelerindeki belediyelerde, grev, iş yavaşlatması, işi bırakma ve yasal hak direnişi gibi eylemleri sıkıyönetim süresince izne bağladığını geçen sayımızda kısaca belirtmiş ve bu konuda sendikamız Genel Merkezinin Ankara ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlıklarına resmen başvurduğunu da açıklamıştık.

Bu arada, özellikle, Ankara Belediyesi'nin çeşitli işyerlerinde çalışan sendikamız üyesi **7500** işçinin **Nisan 1980** ücretleri ile diğer kazanılmış haklarından bir bölümünü alamadıkları ve direniş hakkının izne bağlanması nedeniyle, bu hakkın kullanılamaması karşısında **1. Bölge Merkez Şube** ve ilgili **Ankara Şubelerimizin** yetkililerince Sıkıyönetim Komutanlığı ile görüşmeler yapılmıştır. Gerek Genel Merkezimizin başvurusu, gerekse Bölge Merkez Şube ve ilgili Ankara Şubelerimizin girişimleri sonucu olumlu adımlar atılmıştır.

Genel Sekreterimiz **Ertan Andaş** imzasıyla, Ankara ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlıklarına gönderilen yazılarda, Ankara ve İstanbul Sıkıyönetim bölgelerindeki tüm belediyelerde grev yetkisinin izne bağlandığı, toplu iş sözleşmesinden doğan yasal hak eylemlerinin tümüyle yasaklandığı hatırlatılmış ve şöyle denilmiştir:

"Toplu sözleşme ve grev hakkının, işçilerin, işverenle olan münasebetlerini düzenlemekte ve iktisadi ve sosyal durumlarını koruyup geliştirmekte kullandıkları Anayasal bir hakları olduğu ve bu hakkın yasalarla belirlenmiş bir prosedür sonucunda gerçeklik kazandığı malumunuzdur.

Diğer yandan belediye işyerlerini kapsayan Genel İşler işkolundaki işçilerin, gerek insanca bir yaşam düzeyine uygun hakların elde edilmesi, gerek toplu iş sözleşmeleri ile sağlanmış olan hakların işverence uygulanması bakımından büyük güçlüklerle karşılaştıkları ve son derece ağır iş koşullarında çalıştıkları herkesçe bilinmektedir. belediye işçileri, çoğu belediyelerde ve bu arada İstanbul, Ankara, Kırıkkale ve Haymana Belediyelerinde kazanılmış ücret ve diğer parasal haklarını zamanında alamamakta ve Anayasamız angaryayı açıkça yasaklamış olmasına rağmen, üyelerimiz aylar boyu maaşsız olarak çalışmak ve ailesiyle birlikte açlığa göğüs germek zorunda kalmaktadır. Bu durum, Genel İşler işkolundaki iş ve çalışma şartlarını diğer işkollarına nazaran daha da ağır ve zor bir düzeye çıkarmaktadır.

İşte bu özel ve her geçen gün daha da artarak güçleşen koşullar nedeniyle belediye işçileri, iktisadi ve sosyal durumlarını düzeltmek ve kazanılmış haklarını elde etmek üzere, ;Anayasal bir hak olan grev yoluna başvurmak zorunda bırakılmaktadır.

Gerçek bu iken, Komutanlığınızın 34 sıra sayılı Genel İşler işkolunda grev yetkisinin kullanılmasını izne bağlı hale getirmesi, Anayasanın 47. maddesinde yer alan "Grev Hakkı"nın hayata geçirilmesini ve bundan geniş bir işçi topluluğunun sağlayacağı yararı ciddi biçimde sınırlandırdığı gibi öte yandan da, zaten işçilerin toplu sözleşme ile kazanılmış bulunan haklarını ödemeyen işverenlere, haksız uygulamalarının devamı yönünde cesaret kazandıran bir bahane de sağlamış bulunmaktadır. İşçilerin grev hakkını yasalar uyarınca ve özgürce kullanamayacağını gören işverenler, Komutanlığımızın mezkur bildirisini de öne sürerek daha da uzlaşmaz ve hak tanımaz bir tutuma yöneleceklerdir. Bu, sadece İstanbul ve Ankara ili sınırlarındaki belediye işverenlerine değil, tüm ülke çapındaki işverenlere de güç kazandıracaktır. Oysa Komutanlığınızın da sağlamayı öngörmediğini sandığımız böyle bir sonuç, onbinlerce belediye işçisini ekonomik, sosyal ve moral bakımından derin bir çöküntü ve sıkıntının içine atacaktır. Bunun ise, kamu güvenliği ve toplumsal yumuşama bakımından son derece olumsuz bir ortam oluşturacağı kaygısı içinde bulunmaktayız.

Bütün bu nedenlerden dolayı, işkolumuzdaki grevlerin, yasanın öngördüğü ayrıntılı prosedürden ayrı olarak bir de Komutanlığınızın izne bağlamış bulunması ve toplu sözleşme ile sağlanan "Yasal Hak Direnişi" hakkının yasaklanması, toplumdaki gerginliği artırıcı yönde bir etki gücüne sahip olup, belediye işçilerini ağır biçimde cezalandıran bir nitelikte taşımaktadır.

Ardı 12.Sayfada

Ankara 1 ve 3 No'lu Şubelerimizin yöneticileri, 1. Bölge Merkez Şube Başkanı Cemal Aslan ile birlikte eylem sırasında...

Toplu Sözleşmeler Dairesi Başkanımız İsmail Hakkı Önal, açlık grevine yatan Ankara 1 ve 3 No'lu Şubelerimizin yöneticilerini ziyaret ederek, bir süre görüştü ve başarı dileğinde bulundu...

ANKARA 1 VE 3. ŞUBELERİMİZİN YÖNETİCİLERİ BELEDİYE BAŞKANININ ODASINDA AÇLIK GREVİNE YATTI

Ankara Belediyesi'nde çalışan üyelerimizin iki ikramiyeleri ve Nisan ayı maaşlarının ödenmemesi üzerine **Ankara 1 ve 3 no'lu şubelerimizin yöneticileri Belediye Başkanının odasında açlık grevine yattılar.**

Toplu sözleşmeyle kazanılmış hak olan, direniş koşullarının doğmuş olmasına karşın, Sıkıyönetim Komutanlığının bir bildiriyle direnişleri izne bağlaması üzerine, arkadaşlarımız **"ses duyurma ve hak arama"** amacıyla Belediye Başkanı'nın odasını işgal ettiler. 15 Mayıs sabahı Başkanın odasında açlık grevine yatan arkadaşlarımızı, kardeş sendikalardan **Maden-İş, Bank-Sen** ve **Petkim-İş**'in yöneticileri de ziyaret ederek mücadeleyi desteklediklerini bildirdiler.

Beş gün süren **"ses duyurma ve hak arama eylemi"** başarıyla sonuçlandı.

DÜNYA emekten yana dönüyor

BREZİLYA' DA METAL İŞÇİLERİNİN GREVİ BAŞARIYLA SÜRÜYOR

● GREVİ DİN ADAMLARI DA DESTEKLİYOR.

● GREVDEKİ İŞÇİLERLE POLİS ÇATIŞTI.

Brezilya'nın **Sao Paolo** kentinde **200 bini** aşkın metal işçisinin grevi, bir ayı aşkın süredir başarıyla sürüyor. Ülkedeki din adamlarının da desteklediği greve geçtiğimiz günlerde güvenlik güçleri tarafından yapılan saldırıda, **54** kişi yaralandı pek çok kişi tutuklandı.

Kentin sanayi bölgesinde meydana gelen olaylarda, polis grevci işçilerin üzerine gözyaşartıcı bomba, sopa ve su sıkan toplarla saldırdı. İşçiler de barikat kurarak polislere taş attılar. **Brezilya** Güvenlik Bakanı, olayı kışkırtıcıların çıkardığını söyledi.

Bilindiği gibi, **Sao Paolo** kentinde **1 Nisan** tarihinde büyük metalurji fabrikalarında grev başlamıştı. Grevde olan işyerleri arasında, uluslararası otomobil tekelleri olan Ford Volkswagen, Chreysler, Mersedes Benz'in fabrikaları da var. **200 bin** işçinin katıldığı grev üstünde iktidar çeşitli oyunlar oynamış, son olarak da iş mahkemesi tarafından grevi yasadışı ilan ettirmişti. Bunun üzerine fabrika liderleri tutuklanmıştı. Ancak grev, tüm engellemelere karşın başarıyla sürüyor. **Sao Paolo** kilisesi, işçileri desteklediğini açıkladı. Ve **1 Mayıs** günü, işçiler, kiliselerden başlayarak büyük bir yürüyüş yaptılar. İşçiler, aynı gün yaptıkları toplantıda, greve devam kararı aldılar.

Brezilya metal işçilerinin, Cuntaya ve tekellere karşı verdiği haklı mücadele başarıyla sürüyor.

İNGİLİZ İŞÇİLERİ BİR GÜNLÜK GENEL GREV YAPTI

İngiltere'de **Thatcher** Hükümetinin ekonomik ve sosyal politakasını protesto etmek amacıyla, ülkede 24 saatlik **genel grev** yapıldı. Ülkede **genel grevi** ilan eden **İşçi Sendikaları Konfederasyonu**'na üye **112 sendika** ve 12 milyondar fazla işçinin genel greve gitmesi, **İngiltere**'de günlük yaşamın durmasına yol açtı. Bir günlük **genel grev** sonucu, **İngiltere**'de gazetelerin basılmadığı ve şehir içi ulaşımın durduğu bildirildi.

Bu arada, **İngiltere** Başbakanı **Margaret Thatcher,** Avam Kamarası'nda yaptığı bir konuşmada, **"Vatanlarını seven tüm İngiliz işçilerinin işbaşında olmalarını"** söyledi. Grevin ekonomiye büyük zarar vereceğini söyleyen **Thatcher**'in çabalarına karşın, grev başarıyla uygulandı. İşçiler, hükümetin ekonomik ve sosyal politikasının düzeltilmesi için üretimden gelen güçlerini kullanarak seslerini duyurdular.

İngiltere'deki **genel grevin** yanısıra, **Fransa**'da da, **13 Mayıs** eylem günü ilan edildi. **Fransa**'nın iki büyük sendikası **CGT** ve **CFDT** ile birlikte, **Fransalı** öğretmenlerin sendikası **FEN,** 13 Mayıs salı gününü **"Eylem Günü"** olarak saptaması üzerine üyelerini **"Eylem Günü"** içinde yer almaya çağırdı.

FRANSA' DA TÜRKİYELİ İŞÇİLERİN AÇLIK GREVİ BİTTİ TEMİZLİK İŞÇİLERİNİN GREVİ SÜRÜYOR

Fransa'da kaçak olarak çalışan ve işgüvenliği için **açlık** grevine başlayan **Türkiyeli** işçiler eylemlerini bitirdiler.

Fransa'nın **Bordo** kentinde, **29 Mart**'tan buyana açlık grevi yapan **29 Türk** ve **2 Tunuslu** kaçak işçinin eylemi, tüm emekten yana güçler tarafından desteklenmişti .

Açlık grevi nedeniyle göçmen işçilerden ikisi, hastaneye kaldırılmıştı . Geri kalan **22** işçi kardeşimiz ise **34** günlük açlık grevini kaldırdılar. İşçiler, haklarını elde etmek için girişimlerini sürdüreceklerini belirttiler.

Bu arada, beş haftadır sürmekte olan **Paris Metro** işçilerinin grevi de bitti.

Paris'te grevde olan temizlik işçilerinin eylemi ise sürüyor. **9000** temizlik işçisinin ücret artışı talepleri görüşülecek.

KÜBA' DA 5 MİLYON KİŞİ ABD EMPERYALİZMİNİ LANETLEDİ

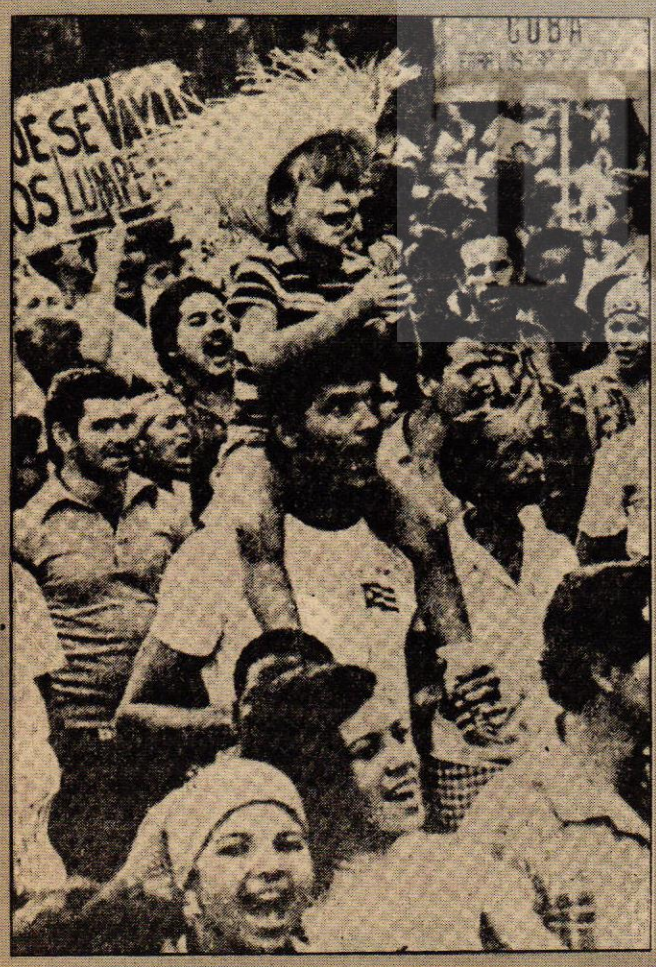

Tüm dünyada, işçi sınıfının, kurtuluş için mücadele eden halklarının ve sosyalist sistemin can düşmanı **ABD** emperyalizmi, **Küba**'da yapılan yığınsal gösterilerle bir kez daha lanetlendi. **Küba**'da devrim sonrasının emekten yana iktidarını hazmedemeyen bazı burjuva ve küçük burjuva çevreler, bildiğiniz gibi ülkeyi terketmeye başlamışlardı. Tüm **Kübalılar** tarafından **"devrim kaçkınları"** diye nitelenen bu bir avuç yoz insanı, ABD propoganda aracı olarak kullanmıştı.

Küba'da devrim iktidarının yaptığı çağrı üzerine ülkenin her yanında düzenlenen gösterilere **5 milyon** kişi katıldı. Gösterilerde esas olarak **ABD**'nin, **Küba** devrimini çökertmek için yirmi yıla yakın süredir uyguladığı ekonomik abluka ve **Küba**'nın **Guatanamo** bölgesindeki **Amerikan** üssünün varlığı lanetlendi. **Amerika**'nın uyguladığı ekonomik abluka, **Küba**'yı sürekli çok uzak bölgelerle ekonomik bağlantı kurmak zorunda bırakıyordu.

Küba'da, **ABD** emperyalizmini kınamak için yapılan yığınsal gösteriler, disiplin içinde geçerek başarıyla tamamlandı.

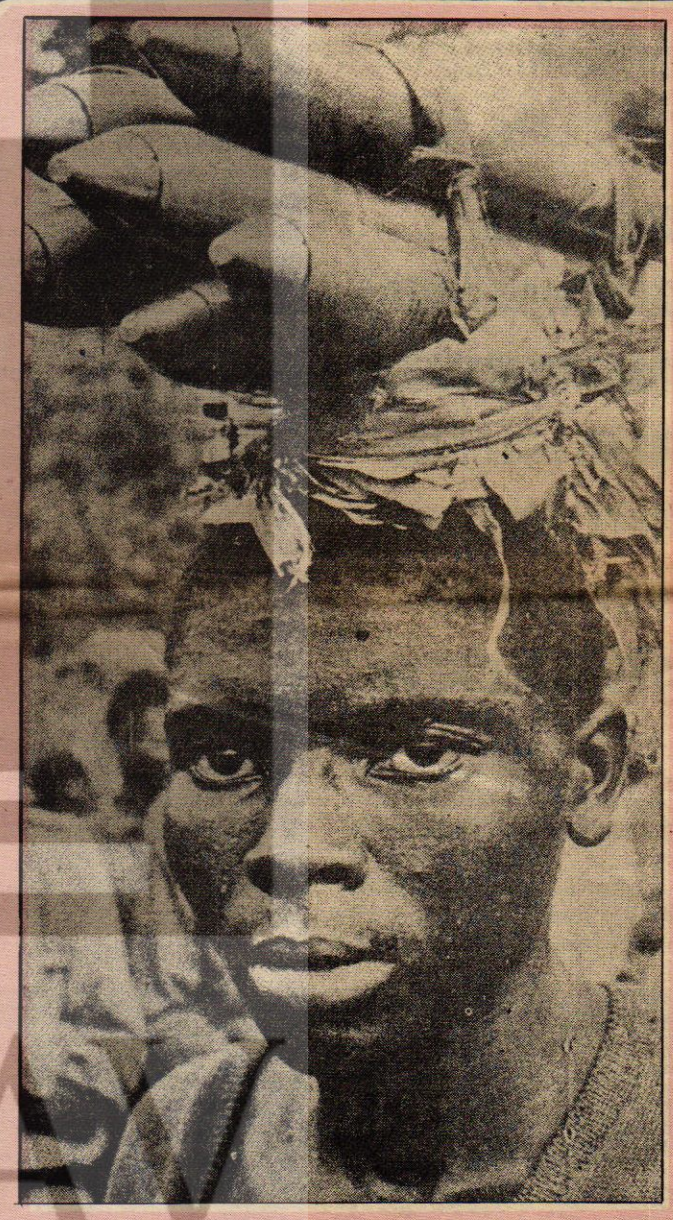

"GÜNEY AFRİKA SÖMÜRGE HAKLARIYLA DAYANIŞMA HAFTASI" YAPILDI

Bağımsızlık mücadelesi veren **Afrika**'nın güneyindeki sömürge halklarıyla dayanışma haftası **19-23 Mayıs** günleri arasında yapıldı.

Birleşmiş Milletler 1972 yılında aldığı bir kararla tüm hükümetlere ve kamuoyuna bu haftayı kutlamaları çağrısında bulunmuştu.

Birleşmiş Milletler geçen yıl **18-20 Haziran** tarihleri arasında **Paris**'teki **UNESCO** merkezinde **"Çocuklar ve Apartheid (ırk ayrımı)"** konulu bir seminer düzenlemişti. Bu seminerde, **Afrika** ülkelerindeki çocukların durumu ele alınmıştı .

Bu yıl da, genel kurulun **1960** yılında kabul ettiği sömürge ülkelere ve halklara bağımsızlık tanınmasına ilişkin dekarasyonunun 20. yılı olması nedeniyle **19-23 Mayıs** günleri arasında kutlanan **"Afrika Sömürge Halklarıyla Dayanışma Haftası"** özel bir önem taşıdı.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI

örgütlenmesi, eylemleri, mücadelesi

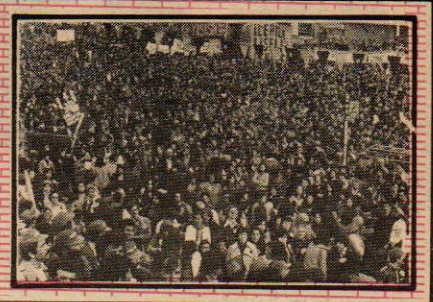

İŞKENCE OLAYLARI GÜNDEMDE

İnsanlık suçu olan işkence olayları, son dönemde iyiden iyiye çoğaldı. Kamuoyundan gizlenemeyecek denli çoğalan ve acımasızlaşan işkenceler, emeğe, insana saygılı güçler ve kişiler tarafından defalarca dile getirildi, belgeleri sergilendi.

Bu arada, **İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı**'nın, bir süre önce **İstanbul Barosu** tarafından dile getirilen işkence iddialarını soruşturmaya başladığı öğrenildi.

7 Mayıs günü, bir basın toplantısıyla, işkencelerle ilgili belge ve bilgileri sunan **İstanbul Barosu Başkanı Orhan Apaydın**'ın iddiaları, **Sıkıyönetim** yetkililerince **"suç duyurusu"** kabul edilerek, **Apaydın Sıkıyönetim Komutanlığına** davet edildi.

Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan **Apaydın** şunları söyledi: **"İşkenceler ve gözaltında yasa dışı uygulamalarla ilgili olarak bize ulaşan bilgileri sunmak üzere Sıkıyönetim Komutanlığına davet edilmiştik.."** Davet sırasında, Sıkıyönetim yetkilileriyle görüştüğünü belirten **Apaydın,** sözlerini şöyle sürdürdü: **"Sıkıyönetim yetkilileri, işkencelerle ilgili başvurumuzu, çok olumlu ve özenli bir şekilde ele aldılar.**

Davutpaşa kışlasında meydana gelen olaylarla ilgili olarak, Davutpaşa Askeri Cezaevi Müdürü de hazır bulundular ve konu hakkında açıklama yaptılar. Elimizdeki döküman ve malzemeleri, yetkililere sunduk, Sıkıyönetim yetkilileri, konuyla ilgili soruşturmanın başlatıldığını bildirdiler."

OLEYİS ANKARA'DAKİ ÜÇ BÜYÜK OTELDE GREV KARARI ALDI

DİSK'e bağlı **Oleyis Sendikası,** Büyük Ankara, Marmara ve Stad otellerinde grev kararı aldı. Konuyla ilgili olarak bir açıklama yapan **OLEYİS** Genel Başkanı Nusret Aydın **"Haklarımızdan taviz vermeyeceğiz"** dedi.

Toplu iş sözleşmesi görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine alınan grev kararının uygulanacağı ve hakların sonuna dek alınacağı bildiriliyor.

Aydın, işverenle görüşmelerin gayrı resmi olarak sürdürüldüğünü ve talepler doğrultusunda anlaşmaktan yana olduklarını söyledi. **Aydın,** işverenlerin uzlaşmaz tavırlarının, **OLEYİS**'i yıpratmaya yönelik olduğunu belirterek, **"Haklarımızdan asla taviz vermeyeceğiz. Amacımız anlaşmaktır. Ancak, bugünkü iktidarın durumu belli. Başbakanlık bünyesinde kurulan ve yasalara aykırı olan toplu sözleşme koordinasyon kurulunun tutumu ortadadır. Biz, işçi haklarına zarar verilmeden anlaşma ortamının yaratılmasına çalışıyoruz."** dedi.

Grev kararı alınan Büyük Ankara Oteli'nde **319,** Stad Otelinde **198,** Marmara Otelinde ise, **176** işçi kardeşimiz çalışıyor.

BANK-SEN'İN GREVLERİ BAŞARIYLA SÜRÜYOR

Bank-Sen'in çeşitli işyerlerinde başlattığı grevler başarıyla sürüyor.

Ordu Pazarları, Yenimahalle Satış Mağazasındaki grev, 15 ayını doldurdu. Grevdeki sekiz arkadaşımız, haklarını alıncaya dek direnmekte kararlılar.

Gima A.Ş.'nin 3 işyerinde başlatılan grev ise iş mahkemesi tarafından durduruldu. **Altındağ, Akdere** ve **Küçükesat** işyerlerindeki grevlerin **Ankara 9. İş Mahkemesi** tarafından durdurulması üzerine, işveren mahkeme kararının tebliğini beklemeden, 17. maddeye dayanarak, arkadaşlarımızın iş akidlerini feshetti.

Bank-Sen'in **Türk Dil Kurumu** işyerinde **26 Nisan** günü başlattığı grev de başarıyla sürüyor. Toplu sözleşme görüşmelerinde uyuşmazlık çıkması üzerine başlayan grev, Dil Kurumu'nun emekten yana üyeleri tarafından da destekleniyor. **Bank-Sen**'de örgütlü olan **TDK** işçileri, greve **49** kişi başlamışlardı. Bir arkadaşımız grev nöbeti sonrasında evine giderken geçirdiği kalp kriziyle aramızdan ayrılınca, grev **48** kişiyle sürdürülüyor.

Grevdeki **TDK** işçileri, tüm sınıf kardeşlerinin yanlarında olduğuna inandıklarını ve haklarını almak için sonuna dek mücadele etmekte kararlı olduklarını bildiriyorlar.

KASTELLİ'NİN İNŞAATINDA DİRENİŞE GEÇEN 304 İŞÇİ İŞTEN ATILDI

Ülkemizde, hızlı enflasyonun sonucu olarak mantar gibi biten ve güçlenen bankerler vurgunlarını sürdürüyorlar. Televizyondaki reklamlarıyla yakından tanıdığımız **Banker Kastelli** de bunlardan biri. Vurgun düzeninin temsilcilerinden Kastelli, inşaatında çalışan **304** işçiyi geçtiğimiz günlerde sigorta ve sendika hakkı istedikleri için işten attı.

Bayramoğlu'nda bulunan **"Kastel Tatil Merkezi"** inşaatında çalışan **304** işçi, sosyal haklar, sigorta ve sendika hakkı için direnişe geçtiler. Direniş sırasında işten atılan işçiler, eylemleri hakkında şunları söylediler:

"Burada çalışan hiçbir arkadaşımızın sigortası yok, sendikaya girme hakkı yok. Bunlar yetmiyormuş gibi yağmurlu günlerde ve pazar günleri de çalıştırılıyoruz ve fazla mesailerimiz verilmiyor. Bu haklarımızı almak için direnişe başladık. İşveren buna seyirci kalmadı. işçileri tehdit ederek, "Burada direniş yapamazsınız, eğer ücretlerinizi beğenmiyorsanız burayı terkedin. Bu işyerinde solculara yer yok. Eğer solcu iseniz çeker gidersiniz" **dedi. Biz bu tehditlere aldırmayıp direnişimize devam ettik. Bunun üzerine işveren yetkilisi,** "İşçiler ayaklandı. Binaları yıkacaklar" **diyerek güvenlik kuvvetlerini çağırdı. Örgütsüz ve deneysiz olduğumuz için direnişimiz kırıldı. İşveren de tümümüzü işten attı.**

Televizyonlara, radyolara, gazetelere milyonlarca liralık reklam verenlerin, işçilerin en doğal haklarına sıra gelince nasıl gerçek yüzlerini ortaya çıkardıklarına bir örnek **Kastel İnşaat** olayı.

BAKANLAR KURULU PETKİM-İŞ'İN ÜÇ GREVİNİ DURDURDU

Petkim-İş Sendikası'nın **Pfizer, Abfar** ve **Fako** ilaç fabrikaları işyerlerinde başlattığı grevler, **Bakanlar Kurulu** tarafından **30 gün ertelendi.** Bakanlar Kurulu'nun **Resmi Gazete**'de yayınlanan kararlarında, 3 ilaç fabrikasında uygulanan grev kararının memleket sağlığı açısından **30 gün** ertelendiği belirtildi.

Grevi ertelenen işyerlerinde, **Petkim-İş** üyesi **350 işçi** çalışıyor. **Abfar** ve **Fako** işyerlerinde grev 4 Mayıs, **Pfizer**'de ise 17 Nisan'da başlamıştı.

Toplu sözleşme görüşmelerinde doğan uyuşmazlık sonucu başlayan grevlerden yine **Petkim-İş**'in örgütlü olduğu **Manisa Çukurova Kimya Sanayii**'nde grev 9 Mayıs'tan buyana sürüyor.

THY GREVİ BİTTİ

Ulaştırma Bakanlığı'nın **THY** işyerleri ile **Türk-İş**'e bağlı **Hava-İş Sendikası** arasında **83 gün** süren grevden sonra toplu sözleşme imzalandı. Tartışmaların kamuoyuna geniş biçimde yansıdığı grev sonrasında, imzalanan toplu iş sözleşmesi de, işçilerle, sendika arasında tartışmalara neden oldu.

Hava Yolları'nda çalışan büro işçileri Sendika Genel Merkezi önüne siyah çelenk bırakarak sözleşmeyi protesto ettiler. Konuyla ilgili olarak Hava Yolları'nda çalışan büro işçileri adına bir açıklama yapan **BİR-DER** Genel Sekreteri **Şafak Kurnaz,** sendikanın sadece kendilerini değil, bundan sonra sözleşme yapacak **KİT**'lerde çalışan işçileri de sattığını söyleyerek, imzalanan sözleşmede, kazanılan hakların bile korunamadığını belirtti. **Kurnaz "Grev ve lokavt sırasında, hava kabotajları, Demirel Hükümeti tarafından özel sektöre peşkeş çekilerek, Ege Hava Yolları ve Bursa Hava Yolları'na uçuş izni verildi. BAL, yurtiçi ve yurtdışına kârlı seferler aldı."** dedi.

Hava-İş Sendikası Genel Başkanvekili **Cavit Güngör** ise, şunları söyledi: **"Sözleşmede ücret artışları, gerçekten istediğimiz boyutlara ulaşamamıştır. Buna, mevcut iktidarın KİT'lerdeki ücretleri, bilinçli seviyede dondurması neden olmuştur. THY için en büyük sorun 6 bin çalışanın çoluğu çocuğuyla sokağa bırakılma sorunudur. Hava-İş Sendikası bu gerçekleri görerek bu toplu iş sözleşmesine evet dedi."**

TARİŞ ÜZÜM İŞLETMESİNDE 1200 İŞÇİ GREVDE

DISK'e bağlı **Gıda-İş Sendikası**'nın toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde uyuşmazlığın düştüğü **Tariş Üzüm işletmeleri** ile **Sirke Fabrikasında** işverenin lokavt ilan etmesi üzerine, **11 Mayıs** günü **1200 işçi** greve başladı. **Tariş**'in 1 ve 2 no'lu işletmelerinde başlayan greve ilişkin, **Gıda-İş** Yönetim Kurulu üyesi **Hasan Yeşiltepe** şunları söylüyor:

"5 ay önce başlayan toplu sözleşme görüşmelerinde işveren olumlu bir tavır göstermedi. İki yıldan beri asgari ücretle çalışan işçilerin ücret artışı ve işgüvenliği ile ilgili istemleri dikkate alınmadı. Toplu sözleşme görüşmelerine de katılmayan işveren, bizi grev kararı almaya zorladı."

Malların işveren tarafından çekilerek depoların boşaltıldığını üretimin yapılmasına engel olunduğunu ve böylece işverenin fiili lokavt uyguladığını belirten **Yeşiltepe, "amaçlanan, işçileri sokağa atmak ve yerine faşistleri yerleştirmektir."** dedi.

DAHA FAZLA KÂR KAN

Katı, sıvı, gaz, toz, buhar, sis, duman biçimleriyle kimyasal maddeler işçilerde çeşitli hastalıklara yol açabilmektedirler. Kimyasal maddelerin kullanıldığı işyerlerinde işçilere genellikle tek değil birçok kimyasal madde birarada etki etmektedir.

Örneğin bir akü fabrikasında çalışan bir işçiye çok sayıda kimyasal madde birden etki edebilir. Sıvı ya da katı biçimde katran dermattite **(deri iltihabı)**, deri kanserine yol açarken, mavi asbest katı ya da toz biçiminde asbestoza, akçiğer kanserine yol açabilir. Katı halde ya da kurşun oksit tozları halinde kurşun, işçileri zehirleyebilir. Sülfirik asit, asit yanmalarına yol açabilir. Antimuan çeşitli türde zehirlenme yapabilir.

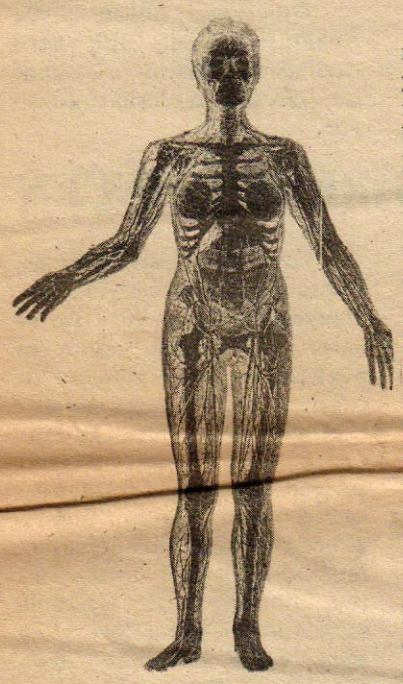

Petrol rafinerisinde çalışan bir işçi de işkazası tehlikelerinin yanısıra benzer nedenleriyle kan hastalıkları, katalitik kraking ve çeşitli madeni yağlar nedeniyle kanser hastalığı ile karşı karşıyadır.

İstanbul, Kızılçeşme'de bir deri işçisi leş buharı içinde bir hayvanın **derisini kullanılır** hale getirebilmek için 25-30 işlem yapar. Kesim ıslatma, kireçle kıl temizleme, tuzlama, kromlama. Sülfirik asit, bikromat, krom sulfat. Taşlama, traşlama, yağlama. Analin boyalama. Buharla kurutma. Havalandırma. Nemlendirme. Vakumla kurutma.

Peşpeşe işlemler...

Karanlık, izbeliklerde leş kokusu ciğerlere dolarken, işçinin çok yönlü kimyasal etkilenme ile yavaş yavaş ölmesi. Leş kokusu, akciğer hastalıkları, asit yanması, kromatlardan kanser olma, zehirlenme...Yavaş yavaş dökülen diş, lime lime olan vücut ve leş buharı içinde yavaş yavaş ölüm...

Zehirlenme, deri yanması, akciğer, karaciğer, mide, barsak, mesane, gırtlak, deri hastalıkları...Kimyasal maddelerin yolaçtığı meslek hastalıklarıdır.

Özellikle kimya, lastik, plastik, boya-vernik, tekstil, deri-kürk, kağıt, suni ipek, cam metalurji...İşçileri zararlı kimyasal maddelerle sürekli karşı karşıyadırlar.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde sendikalar, meslek hastalıklarına karşı uluslararası çapta yoğun bir mücadele içindedirler. Bu mücadelede işçi sendikaları önemli mevziler kazanmışlardır.

Kimyasal maddeler genellikle üç yoldan insan vücudunu etkiler: Solunum, deri teması, sindirim. Solunum yoluyla, gaz, duman, toz sis halindeki kimyasal maddeler akciğere, oradan da kana geçer. Kimyasal maddelerin yarattığı hastalıkların büyük çoğunluğu solunum yolu ile gerçekleşir. Çok sayıda madde de vücuda deri yoluyla geçer. Bazı maddeler de kirli ellerden sindirim yoluyla vücuda giriş yolu bulur.

Birçok madde insanda hemen zarara yol açar, deri yanması gibi. Bazı maddeler ise ilk temasta belki gözle görünür bir hasara yol açmamakla birlikte zamanla vücutta çeşitli hastalıklar görülmeye başlanır.

Yapılan araştırmalarda temel hastalıkların kimyasal maddelerle çalışan işçilerde daha sık görüldüğü ve daha çok ölüme yol açtığı saptanmıştır. Örneğin verem, zatürre gibi hastalıklar **tozlu ortamda çalışan** işçilerde daha çok görülmektedir. Bugün meslek hastalığı olarak kabul edilmeyen birçok hastalığın nedenlerini işyeri ortamlarında aramak gerekir.

Son yıllarda birçok zararlı kimyasal maddenin fabrikalarda çalışan işçiler üzerindeki etkileri incelenmiş, aynı maddelerle deney fareleri üzerinde araştırma yapılmıştır. Sonuçta, incelenen zararlı kimyasal maddelerin hava içinde **izin verilebilen en yüksek derişim** (maximum allowable concentration-MAC) değerlerine ilişkin sınırlar getirilmiştir.

Toz, gaz, buhar, sis olarak bir kimyasal maddenin hava içindeki yoğunluğu ya hacim olarak ya da ağırlık olarak saptanır.

Hacım olarak saptanan ölçüsü ppm'dir **(part-per-million)**. Örneğin 1 metre küplük **(yani 1 milyon cm3'lük)** hava alınıp analiz edilir ve içinde sözgelimi 5 cm3 SO2 gazı bulunursa, SO2'nin yoğunluğu 5 ppm'dir denir.

Eğer yoğunluğu ölçülecek olan maddenin hacmi değil, ağırlığı saptanırsa ölçü mg/m3 olur yani 1 mg/m3'lük bir hava içinde bulunan kimyasal maddenin ağırlığı, genellikle tozların yoğunluğu mg/m3 olarak ölçülür.

Bu ölçülere dayanılarak zararlı kimyasal maddeler için **"eşik değerler"** (TLV-threshold limit value) saptanmıştır. **"Eşik değer"** bir işçinin ortalama olarak 7-8 saatlik bir çalışmada hiçbir zarar görmeden çalışabileceği zararsız en üst sınırdır. Örneğin Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'ne göre karbon sülfürün (CS2) **"eşik değeri"** 20 ppm'dir.

Türkiye gibi bazı ülkelerde **"eşik değerler"** saptanarak kimyasal zararlılarla mücadele edildiği sanılmaktadır. Eşik değerler soruna yaklaşmada belki önemli bir adımdır ama yeterli bir çözüm değildir.

Eşik değerler, genellikle deney fareleri üzerindeki yetersiz gözlemlere dayandığı için gerçeği yansıtamamaktadır. Ayrıca işverenler hergün hava ölçümlemesi yaptırırsa ancak eşik değerin aşılıp aşılmadığı anlaşılacaktır. İşverenleri hergün hava ölçümlemesi yapmaya zorlayan herhangi bir yasa yoktur. Türkiye'de daha hiç hava ölçümlemesi yaptırmamış olan binlerce işyeri vardır. Sendikaların başvurusu olsa bile ölçümlemeyi yapacak müfettişlerin işyerine geleceği gün hakkında haberdar edilen işverenler rahatlıkla ölçümlemeyi düşük gösterecek önlemleri almaktadırlar. Ayrıca hava ölçümlemesini çok net olarak yapmak da son derece zordur.

Eşik değerler 7-8 saatlik bir işgünü için hesaplanmıştır. Fazla mesaili durumlardan artar zehirlenmenin hesabı yapılmamaktadır. Öte yandan bugün sayıları 600 bin dolaylarında olan kimyasal maddelerin ancak yaklaşık 500'ü için eşik değer saptanabilmiştir. Diğer yüzbinlercesi işçileri rahatlıkla zehirlemeye devam etmektedirler.

Eşik değerler, teknik bir kavram olarak görünse bile son çözümlemede politik iktidarın saptadığı değerlerdir. Ve bu nedenle çeşitli ülkelere göre farklılık göstermektedirler. Örneğin toluen için eşik değer ABD'de 200 ppm, SSCB'de 25 ppm'dir.

Kimyasal zararların değerlendirilmesine ilişkin olarak sözgelimi ABD ile Sovyetler Birliği arasında son derece temelli bir ayrım vardır. Kimyasal zararlıların ortamdaki miktarlarının değerlendirilmesi için ABD'de **"eşik değer (TLV)"**, Sovyetler Birliği'nde ise **"izin verilebilen en yüksek derişim (MAC)"** kullanılmaktadır. Teorik olarak, MAC hiç bir biçimde aşılamayacak bir değerdir. Buna karşılık, TLV ise kısa sürelerde aşılabilecek değerdir. Bu nedenle de ABD kaynaklarında hastalık ya da zehirlenmeyapan eşik değerler tartışılır, bu değerlerin altında da hastalık ya da zehirlenme görülebildiği kabul edilmektedir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nde çok az sayıdaki kimyasal madde için saptanmış olan limit eşik değerler ile **Patlayıcı Maddeler Tüzüğü'nde** 303 kimyasal madde için belirtilen değerler bazı gelişmiş kapitalist ülkelerin bile gerisindedir.

Kimyasal maddelerin yol açtığı hastalıkları tıbbi ayrıntılarına girmeden kısaca incelemek, işçilerin nasıl bir tehlike ile karşı karşıya kaldıklarını açıklamaya yeterli olacaktır.

DEVAM EDECEK

BAZI KİMYASAL MADDELER İÇİN EŞİK DEĞERLER

	Türkiye	ABD	F.Almanya	İsveç
Kurşun (mg/m3)	0.15	0.15	0.20	0.10
Civa (mg/m3)	0.075	0.05	0.10	0.05
Arsenik (mg/m3)	0.05	0.05	0	0.05
Berilyum (mg/m3)	2	0.002	0	0.002
Kadmiyum (mg/m3)	0.10	0.05	0.10	-
Karbon sülfür (ppm)	20	20	-	10
Hidrojen Sülfür (ppm)	20	10	10	10
Benzen (ppm)	20	10	0	10

İŞÇİ SINIFI TARİHİ

1917 EKİM DEVRİMİ

Rusya yüzyılımızın başlarında, hâlâ, katı bir hiyerarşik yapıya sahiptir. Yanda görülen resim, durumu etkili bir biçimde yansıtmaktadır. 1905 yılına ait olan bu resimde altta halk yığınları, onun üzerinde burjuvalar, askerler, rahipler ve piramidin tepesinde de imparatorluk ailesi görülüyor.

Dünya işçi sınıfı tarihinde ele aldığımız konulardan birisi **1917 Büyük Ekim Devrimi** olacaktır.

Ekim Devrimi, devrim öncesi ve sonrası koşulları, devrimin geçirdiği evreleri bakımından Uluslararası işçi hareketinin sürekli olarak ilgilendiği bir bilgi ve deneyim odağı olmuştur. Bunun yanında **Ekim Devrimi** sonrası kurulan sosyalist üretim biçiminin ilk kez toplumsal tarihte yerini alması ve **Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği**'nin dünyanın ilk sosyalist ülkesi olarak uluslararası alanda kendini göstermesi de, dünya tarihinin en yeni bir dönemini başlatmıştır.

Sovyetler Birliği kuruluşundan günümüze kadar, emperyalizmin boy hedefi olmuş, leh ve aleyhte ülkeler arası ilişkiler ortaya çıkmış, özellikle **II. Emperyalist Evren Savaşı** sırasında **Alman** emperyalizminin saldırgan savaşının boy hedefi haline gelmiştir. Savaştan dünyanın bu ilk sosyalist ülkesi zafer kazanarak çıkmış ve günümüze kadar daha bir çok yeni sosyalist ülke kurulmuştur. Savaş sonrasında özellikle **1950**'lerden sonra **Amerikan** emperyalizminin başlattığı **"soğuk savaş"** yılları, sosyalist ve ilerici güçlerce uzaklaştırılmış, **Avrupa**'da **"yumuşama"** ortamı sosyalist ülkelerin ve ilerici, demokratik güçlerin yoğun ve ısrarlı barışçı çabalarıyla geliştirilmiştir. Son yıllarda ise yeniden ve gene **Amerikan** emperyalizmi kaynaklı bir **"soğuk savaş"** rüzgârı estirilmeye çalışılmaktadır.

Türkiye işçi sınıfı ve **Türkiye sosyalistleri** bu soğuk savaşın amacını, halkları birbirine düşürme ve sosyalist ülkelere düşmanlık tohumları saçma politikasını özellikle **1950-1960** yıllarından iyi tanımaktadırlar.

Çarlık Rusya'sının bağrından, **Sosyalist Sovyetler Birliğini** kuran devrim öncüleriyle, yıkılan ve işgal altına alınan **Osmanlı İmparatorluğu**'nun yıkıntıları arasında genç **Türkiye Cumhuriyeti**'ni kuran **Ulusal Kurtuluş Savaşı**'nın öncüleri arasındaki dostluk, dayanışma, içişlerine karışmama ve barışçı ilişkiler geleneğine dün olduğu gibi, bugün de sadık kalmışlardır.

Bu anlayıştan hareketle işçi sınıfı tarihinde en önemli yerlerden biri olan **1917 Ekim Devrimini** ve devrim sonrası sosyalist kuruluşu genel hatlarıyla ele alacağız.

Daha önceki sayılarımızda, işçi sınıfı tarihinin önemli kilometre taşları olan **Paris Komününü, 1848 devrimlerini, Enternasyonalleri** genel hatlarıyla ele alıp incelemeye çalışmıştık. **1917 Ekim Devrimi** öncesi, bir anlamda işçi sınıfının tarih sahnesine çıkması, işçi sınıfı biliminin kurulması ve işçi sınıfının iktidar deneyimlerine girmesidir. **1917 Ekim Devrimi,** tıpkı **"havanın yavaş yavaş kararması, bulutların hareketlenmesi ve gök gürlemeleri"** arasından kopup gelen bir yıldırım gibi, olanca gücü ve aydınlığıyla kendinden önceki bilgi ve deneyim birikimlerinin ortasından fışkırmıştır. Bu güçlü devrim XX. yüzyıl öncesinin eskimiş sınıflarını, eskimiş üretim biçimlerini söküp atarak, işçi sınıfı ve emekçi kitleleri aydınlatmış, sosyalist üretim biçimini kurmaya başlamış ve kurmuştur.

Yazımızda devrim öncesi koşullar, 1917 devrimi, sosyalist kuruluş 1917 Ekim Devrimi gün dizini, sıra ile yer alacaktır.

öğrenelim öğretelim

TOPLUMSAL SINIFLAR

Başlangıçlarda toplum, sınıflara bölünmüş değildi; ezen-ezilen, sömüren-sömürülen kesimlerden oluşmuyordu. Üretim kolektif çalışma ile gerçekleştiriliyordu. Bunun sonucu, elde edilen ürünler de eşit olarak bölüşülüyor ve bu durum üretim güçlerinin henüz geri olan düzeyine uygun düşüyordu.

Üretici güçler, iş aletlerinin bulunup mükemmelleştirilmesi, bilgi ve tecrübenin artması ile daha da gelişti. Önceleri, topluluğun gereksindiği ürünü ancak karşılayabilen düşük üretim düzeyi giderek yükseldi ve gereksinmeyi aşan miktarda mal elde edilmeye başlandı. Bu olgu, değişimi doğurduğu gibi kabile yaşlılarının ve şeflerin artı-üründen pay almalarına da yolaçtı. Böylece toplumsal servet eşit olmayan bir biçimde dağılmaya başladı. Ellerinde fazla ürün bulunduranlar, servet sahipleri bu kez savaş esirlerini öldürmek yerine onları çalıştırarak köleleştirmeyi daha kârlı bir uğraş haline getirdiler.

İlkel komünal toplumun belirli bir döneminde, üretici güçlerin gelişimine bağlı olarak fazla ürünün elde edilmeye başlanması, kollektif çalışma yerine bireysel çalışmanın önemini öne çıkardı, özendirdi. Bu koşullarda ilkel komünal üretim ilişkileri, üretici güçlerin gelişim düzeyine uygun düşmüyor, çelişki halinde bulunuyordu. Köle canı ile birlikte üretim araçlarının belli kişilerin elinde toplanacağı köleci toplum düzeni, ilkel komüne oranla daha elverişli koşullara sahipti.

Kölecilik düzenine geçiş, insanların niyetlerinden kaynaklanan ve ona göre biçimlenen bir gelişme değil; üretim güçlerinde meydana gelen büyümenin doğal bir sonucudur. Üretim araçlarının kollektif mülkiyeti üzerinde yükselen ilkel toplumda tüm toplumun ortak malı olan üretim araçları, köleci dönemde köle sahipleri sınıfının elinde toplandı, belirli kişilerin özel mülkiyetine geçti. Ve artık üretim araçları karşısındaki konumlarına göre insanlar sınıflar halinde kümelendiler.

Özel mülkiyet, köleci toplumla birlikte feodal ve kapitalist toplumların herbirinde varlığını korudu. Buna bağlı olarak sınıflı toplumların tümünde üretim araçlarına sahip olanlar egemen sınıf, sahip olmayan ya da çalıştırılanlar ise ezilen ve sömürülen sınıflar biçiminde varlıklarını koruya geldiler.

Toplumsal sınıflar, insanların uğraşları, deri renkleri, dinsel inançları, bilgi ve becerileri, gereksinme ve tüketim düzeyleri arasındaki farklardan ortaya çıkmadı; üretim araçları ile olan bağlarından doğdular.

Bu nedenle, **"Toplumsal üretimin tarihsel olarak belirlenmiş bir sistemi içindeki yerleri, üretim araçlarıyla olan -büyük bir bölümü yasalarla saptanmış ve özetlenmiş- ilişkileri, toplumsal emeğin örgütlenmesinde oynadıkları rol ve giderek sahip oldukları toplumsal zenginliğin elde edilme biçimi ve bu zenginlikten aldıkları payın büyüklüğü bakımından birbirinden ayrılan büyük insan kümeleri sınıf diye tanımlanırlar."**

Toplumsal sınıf kavramı sözkonusu edildiğinde akla gelen belli başlı gerçekler şöyle özetlenebilir:

1. Toplumun sınıflara ayrılmasının temel nedeni, insanların üretim araçlarıyla olan farklı bağlarıdır. O halde üretim araçları tüm toplumun ortak malı haline getirildiği taktirde toplumdaki bölünme süreç içinde ortadan kalkar.

2. Üretim araçları karşısında konumları değişik olan sınıfların, üretimin örgütlenmesindeki rolleri de farklı olur. Üretim araçlarını elinde tutan egemen sınıf, üretimin planlamasını, örgütlenmesini sevk ve yönetimini de tekeline alır.

3. Sınıfların, toplumsal servetten aldıkları pay da üretim araçlarının mülkiyet biçimine göre biçimlenir. Sözgelimi kapitalizmde, emekçiler herşeyin üreticisi oldukları halde toplumsal servetten en az payı alırlar. Burjuvazi ise üretim araçlarına sahip olduğu için en büyük payı alır.

Yapılan tanımdan ortaya çıkan bir sonuç da, sınıflar arasındaki ilişkilerin üretim araçlarıyla olan bağlarına göre oluştuğudur. Sömürü üretim araçlarının özel mülkiyetinden kaynaklanan bir olgudur ve artı-değere elkonması ile gerçekleşir. O halde toplumsal mülkiyetin gerçekleşmesiyle sömürü de son bulur. Sömürünün olmadığı bir düzende, elbette baskıya da gerek kalmaz.

Sınıflı toplumlarda belirli sınıfların yanısıra çeşitli katmanlar da yeralır. Bunlar, toplumsal sınıfların ayırdedici tüm özelliklerini göstermezler; ancak belli bir sınıfa da ait olmazlar. Üretim biçiminde yeralan temel sınıflar arasında bir yere sahip olan bu katmanların yapısı ve nitelikleri de gözardı edilmemelidir. Sözgelimi aydınlar ve orta katmanlar **(küçük burjuvazi)** bu nitelikte toplum kesimleridir.

Egemen sınıflar, toplumun sınıflardan oluştuğunu, üretim araçlarına sahip olanla olmayan tarzında bir bölünmenin varlığını sürdürdüğünü gözden saklamaya çalışırlar. Üstelik de **"sınıfsız imtiyazsız kaynaşmış bir ulus"** olduğumuzu söyleyerek... Kuşkusuz, gerçekler sonuna kadar gizlenemez; ezilen sınıfların bilinç düzeyi geliştikçe, örgütlenip mücadeleye koyuldukça bu tür safsatalar aşıldı, aşılıyor.

Diyarbakır Şube Sekreterimize İşkence yapıldı

NAZİF KALELİ, KALDIRILDIĞI HASTANEDE AYAĞINDAN KELEPÇELENDİ

Diyarbakır Şubemizin Sekreteri **Nazif Kaleli,** 28 Mart günü gözaltına alındı. **Kaleli**'ye, gözaltında bulunduğu sekiz gün içinde işkence yapıldı. Yapılan işkence, **Diyarbakır Tıp Fakültesi Hastanesi** tarafından raporla da kanıtlandı. **Nazif Kaleli,** sorgulandıktan sonra getirildiği hastanede, ayağından yatağa kelepçelendi.

Gözaltı süresinden sonra şiddetli bel ağrıları ve yürüme güçlüğüyle karşılaşan **Kaleli,** hastaneye yatırıldı. Hastane yetkilileri tarafından hazırlanan anamnez kağıdında şunlar söyleniyordu: **"... tutuklanmış, burada tahta çarmıha gerilir duruma getirilmiş ve yüksekçe kaldırılarak, beline kum torbasıyla vurulmuş, buradan indirildikten sonra, sırtına adam yüklenerek yürütülmüş, bundan sonra şikayetleri giderek artmış, 5.5. 1980 tarihinde acil servise getirilen hasta, tetkik ve tedavi için yatırılmıştır."**

Aradan çok uzun zaman geçmesine karşın, yapılan sorgulamanın izlerini taşıdığı saptanan **Diyarbakır Şube Sekreterimiz Nazif Kaleli,** hastanede bulunduğu süre içinde de ayağından karyola demirine kelepçelenmiştir. Ayrıca iki güvenlik görevlisi de sürekli başında beklemiştir. **Kaleli**'nin yürüyemeyecek durumda olmasına karşın, böylesine denetim altında tutulması tepkiyle karşılanmıştır.

İnsanlara, insanlık dışı yöntemler uygulanması ve işkence edilmesi, emekten yana tüm güçler tarafından kınanmaktadır.

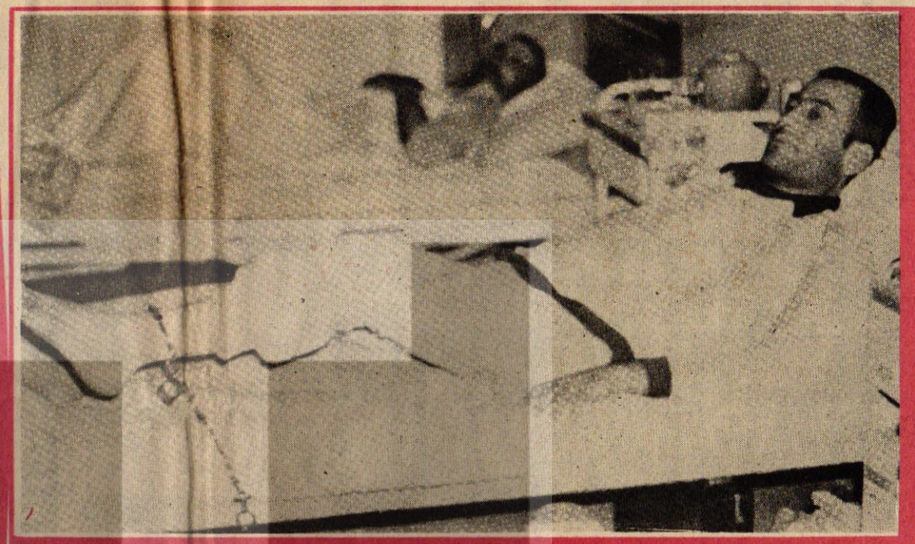

BU TABLO, İNSANLIK ADINA UTANÇ VERİCİDİR, KAHREDİCİDİR

Eğer Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devleti ise, eğer Türkiye'de yasalar geçerliyse, devlet işkence suçu işlememeli, eziyet ve işkence durdurulmalı ve işkencecilerden hesap sorulmalıdır.

İŞKENCELER SON BULSUN, İŞKENCECİLERDEN HESAP SORULSUN!

Dünyamızda, **"Hayvanları Koruma"** adı altında çeşitli kuruluşlar bulunmakta ve bu konuda bir takım çalışmalar yapılmaktadır. Hayvanların bile korunup, kollandığı bir dünyada insanlar, **işkence** tezgahlarından geçirilmektedir. Dünya üstünde böyle ülkeler vardır. Ve ne acıdır ki, bu ülkelerden birisi de bizim ülkemizdir. **Türkiye'**dir.

Bu yazımızda amacımız suçluları korumak değil, savunmak hiç değil. Anayasal bir suç olan, insanlık adına utanç verici bir suç olan **işkenceler** konusunda ayyuka çıkmış bulunan feryatları, iddiaları, belgeleri; raporlara dayanarak, bugüne değin yapılan yayınlara, konuşmalara, ifadelere dayanarak biraz irdelemek ve yetkililerden görevlerini yap-

Bugün ülkemizde insanlara, bizim insanlarımıza **işkencenin** en acımasızcası uygulanmaktadır. Kurulan **işkence** tezgahlarında, **işkencenin** her türü yapılmakta, ölümden kurtulabilenler ya sakat kalmakta ya da zorla imza altına alınan düzmece tutanaklar sonucu cezaevlerinde ömür tüketmektedirler.

Yapılan yayınlar ve çeşitli kuruluşlarca hazırlanan raporlar, **işkencenin** belli bir kesim üzerinde yoğunlaştığını göstermektedir. Karakollarda ve emniyet örgütlerinde ilericiler **işkencenin** en zalimini görürken, faşistler korunmakta, kollanmaktadır.

Bundan bir süre önce boyalı basının ilk sayfalarında günlerce yer alan **"sosyete dişçisi"**nin işlediği iddia edilen cinayete ilişkin haberleri oku-

tan değildir. Onun için işkence yapılması söz konusu olamaz."

Bir yetkili ağız tarafından yapılan böyle bir açıklama çok ilginç, ilginç olduğu kadar da gerçektir. Gerçektir, çünkü, bir yetkilinin yanlış bilgi vereceğini düşünemiyoruz. **İşkence** yapılan kesim aslında bellidir

celer altında tutulabiliyor. **İşkence** gören böyle çok sayıda kimse, mahkeme önüne çıkarıldığında ise, derhal salıveriliyor.

Mahkeme önüne çıkma fırsatı bulamayanlar da olabiliyor. Kolluk kuvvetlerince gözaltına alındıktan sonra, rahatsızlanarak yaşamını yitiren ve

verilmiş hakim kararı olmadıkça kayıtlanamaz.

KİŞİYE EZİYET VE İŞKENCE YAPILAMAZ.
İNSAN HAYSİYETİYLE BAĞDAŞMAYAN CEZA KONULAMAZ."

Anayasa'mızda çok açık

lar.

Anayasa'nın 30. Maddesi, **"Yakalanan veya tutuklanan kimselere, yakalama veya tutuklama sebeplerinin ve haklarındaki iddiaların yazılı olarak hemen bildirilmesi gerekir... Yakalanan veya tutuklanan kimsenin durumu hemen yakınlarına bildirilir."** biçiminde açıkça düzenlenmiş olmasına karşın, yakalanan bazı kimseler günlerce gözaltında tutuldukları halde durum hakkında yakınlarına bilgi verilmediği de kamuoyuna çeşitli yollarla duyurulan ve elimizde mevcut bulunan belgelerde kolayca anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Ceza Yargılama Usulü Yasası'nın Ek:3. Maddesi uyarınca, siyasi suçlar hakkında hazırlık soruşturmasının **bizzat** C. Savcıları veya yardımcıları veya bunların bulunmadığı hallerde Sulh veya Sorgu Hakimi tarafından yapılması, yasanın açık hükmü gereği olduğu halde, kolluk kuvvetlerince sorgulama yapılması da, yasaya çok açık bir biçimde aykırı

SORGUDA

Gece saat onbir
Sorgudayım
Uykusuz ve yorgunum
Karanlık, sıdık kokan
Bir mahzende geçiyor günlerim
Suçluyum Nazım'ı okumaktan
Emperyalizme karşı olmaktan
Halkımı sevmekten

Soruyorlar
Söylüyorum budur suçlarım
Biri bir tokat savuruyor yüzüme
Biri bir tekme
Ama ben devam ediyorum yine
Suçlarımı sayıp dökmeğe
Tarlalarda ekip biçenlerin
Fabrikalarda dokuyanların
Tütün yolunda tükenip gidenlerin
Dostuyum

Düşmanıyım onları sömürenlerin
Ve bilmiyorum ne ad veriyorsunuz tüm bunlara
"Müesses nizamı yıkmak mı?"
"Bir sınıfı bir sınıfa düşürmek mi?"
Ama bir şey var biliyorum
Yüzyıllardır değişmemiş bir gerçek
Fakat değişecek.

METİN DEMİRTAŞ

malarını beklemektir.

Son günlerde bazı basın organlarında, **İŞKENCE** haberlerinin, iddialarının sık sık yer aldığını görüyoruz. Boy boy fotoğraflarla manşete çıkarılan bu haberler, kaynak gösterilerek yayınlanıyor. Çeşitli kuruluşların yetkililerince raporlar hazırlanıyor, suç duyuruları yapılıyor.

cinayete ilişkin haberleri okumayan, duymayan kalmadı sanırız. Sosyete dişçisine **işkence** yapıldığı ve **işkence** sonucu bir ifade tutanağının imza ettirildiği iddiaları karşısında, açıklama yapan İstanbul Emniyetinden bir yetkili, **işkence** iddialarını yalanlarken, şöyle deyimler kullanıyordu:

"İşkence yapılacak sınıf-

plan kesiti aşağıda belirtilmiştir. Kesiminde ötesinde bugün belli bir sınıfa **işkence** yapılmaktadır. Eldeki belgeler, raporlar ve yapılan yayınlardan bunu anlamak pekde güç değildir.

Evinde, kitaplığında sol içerikli kitaplar bulunduran her hangi bir yurttaş, evinden alınarak karakola götürülebiliyor ve günlerce korkunç **işken-**

beyin kanaması sonucu öldükleri doktor raporlarıyla saptanan belgeler bulunmaktadır.

İŞKENCE ANAYASAL BİR SUÇTUR.

Anayasa'mızın 14. Maddesinde aynen şöyle denilmektedir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını geliştirme haklarına ve kişi hürriyetine sahiptir.

Kişi dokunulmazlığı ve hürriyeti, kanunun açıkça gösterdiği hallerde, usulüne göre

ve anlaşılır bir biçimde yerini almasına, Anayasal bir suç olmasına karşın, **işkence** yapılabilmekte, böylece Anayasal suç işlenmektedir. Anayasa'nın değiştirilmesini, yeniden düzenlenmesini isteyenlerin amacı bellidir. Anayasa'mızda yeri olmayan, Anayasa'ya aykırı olan bir takım olaylara meşruluk kazandırılmak istenmektedir. Bugün gizli-saklı yapılan **işkencenin,** Anayasa'nın değiştirilmesiyle, açıktan açığa yapılabilmesini gerçekleştirmek için, Anayasa'ya dil uzatmakta, suçu Anayasa'da aramaktadır-

bulunmaktadır.

SORUŞTURMA AÇILDI

Çeşitli kişi ve kuruluşlarca ortaya atılan **işkence** iddialarından sonra, İstanbul ve Adana Sıkıyönetim Komutanlıkları, **işkence** iddialarıyla ilgili olarak soruşturma açmışlardır.

İstanbul ve Adana Sıkıyönetim Komutanlıklarınca açılan soruşturmaların, bu konuda atılmış olumlu adımlar olduğuna inanıyor ve süratle sonuçlandırılarak, **işkencecilerden** hesap sorulmasını, **işkencelerin** son bulmasını istiyor ve bekliyoruz.

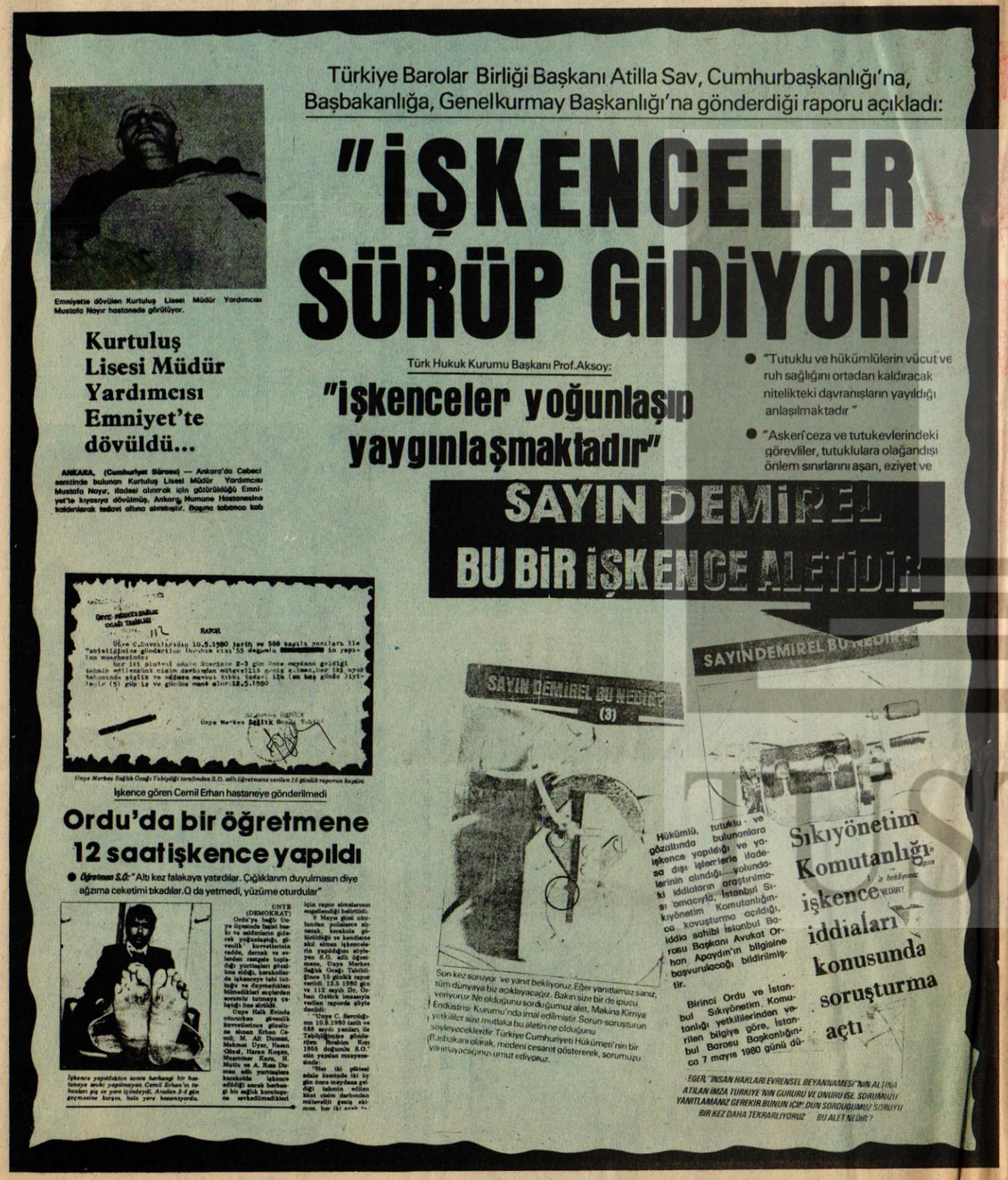

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Atilla Sav, Cumhurbaşkanlığı'na, Başbakanlığa, Genelkurmay Başkanlığı'na gönderdiği raporu açıkladı:

"İŞKENCELER SÜRÜP GİDİYOR"

Türk Hukuk Kurumu Başkanı Prof.Aksoy:

"işkenceler yoğunlaşıp yaygınlaşmaktadır"

- "Tutuklu ve hükümlülerin vücut ve ruh sağlığını ortadan kaldıracak nitelikteki davranışların yayıldığı anlaşılmaktadır"
- "Askeri ceza ve tutukevlerindeki görevliler, tutuklulara olağandışı önlem sınırlarını aşan, eziyet ve

SAYIN DEMİREL BU BİR İŞKENCE ALETİDİR

Emniyetçe dövülen Kurtuluş Lisesi Müdür Yardımcısı Mustafa Nayır hastanede görülüyor.

Kurtuluş Lisesi Müdür Yardımcısı Emniyet'te dövüldü...

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Ankara'da Cebeci semtinde bulunan Kurtuluş Lisesi Müdür Yardımcısı Mustafa Nayır, ifadesi alınmak için götürüldüğü Emniyet'te kıyasıya dövülmüş, Ankara Numune Hastanesine kaldırılarak tedavi altına alınmıştır. Dışarıya tabancayla kab

Üye Merkez Sağlık Ocağı Tabipliği tarafından S.O. adlı öğretmene verilen 15 günlük raporun kopisi

İşkence gören Cemil Erhan hastaneye gönderilmedi

Ordu'da bir öğretmene 12 saat işkence yapıldı

● *Öğretmen S.O:* "Altı kez falakaya yatırdılar. Çığlıklarını duyulmasın diye ağzıma ceketimi tıkadılar. O da yetmedi, yüzüme oturdular"

İşkence yapıldığının sonra herhangi bir hastaneye sevki yapılmayan *Cemil Erhan* iç rahatsızlığı ve yara içindeydi. *Aradan 3-4 gün geçmesine karşın, hala yara basamıyordu.*

ONYE (DEMOKRAT)

Ordu'ya bağlı Onye ilçesinde faşist baskı ve saldırıların giderek yoğunlaştığı, güvenlik kuvvetlerinin caddede, dernek ve evlerden rastgele topladığı yurttaşları gözaltına aldığı, karakollarda işkenceye tabi tuttuğu ve duymalarının bilmedikleri suçlardan yemininle tutmaya çalıştığı öne sürüldü.

Onye Halk Evinde oturanları güvenlik kuvvetlerince gözaltına alınan Erhan Cemil, M. Ali Dumaz, Mehmet, Uyar, Hasan Güzel, Harun Kaşan, Muammer Kara, H. Mutlu ve A. Rıza Dumaz adlı yurttaşlara karakolda işkence edildiği sonuç herhangi bir sağlık kuruluşuna sevkedilmedikleri için rapor almalarının engellendiği belirtildi.

9 Mayıs günü akşamı, karakola gönderilmek üzere alınan işkencelerin yapıldığını söyleyen S.O. adlı öğretmene, Onye Merkez Sağlık Ocağı Tabibi tarafından 15 günlük rapor verildi. 12.5.1980 gün ve 112 sayılı Dr. Orhan Öztürk imzasıyla verilen raporda şöyle denildi:

"Onye C. Savcılığının 10.5.1980 tarih ve 588 sayılı yazısı ile Tabipliğimize gönderilen İbrahim Kon 1955 doğumlu S.O.'nün yapılan muayenesinde:

"Her iki plâtonal adale üzerinde iki üç gün önce maydana gelmiş olduğu tahmin edilen kısmi olarak derinden müteveliti geniş ekimoz, her iki arka ve

Son kez soruyor ve yanıt bekliyoruz. Eğer yanıtlamaz sanız, tüm dünyaya biz açıklayacağız. Bakın size bir ipucu veriyoruz. Ne olduğunu sordurumuz alet, Makina Kimya Endüstrisi Kurumu'nda imal edilmiştir. Soruşturmanın yetkililer size mutlaka bu aletin ne olduğunu soyleyeceklerdir. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin bir vandalizm olarak, medeni cesaret göstererek, sorumuzu yanıtlayacağını umut ediyoruz.

Hükümlü, tutuklu ve gözaltında bulunanlara işkence yapıldığı ve yasa dışı işlerlerle ifadelerinin alındığı yolundaki iddiaların araştırılması amacıyla, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığınca, soruşturma açıldığı, iddia sahibi İstanbul Barosu Başkanı Avukat Orhan Apaydın'ın bilgisine başvurulacağı bildirilmiştir.

Birinci Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı yetkililerinden verilen bilgiye göre, İstanbul Barosu Başkanlığınca 7 mayıs 1980 günü dü-

Sıkıyönetim Komutanlığı, işkence iddiaları konusunda soruşturma açtı

EĞER "İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ"NİN ALTINA ATILAN İMZA TÜRKİYE'NİN GURURU VE ONURU İSE, SORUMUZU YANITLAMANIZ GEREKİR. BUNUN İÇİN: DÜN SORDUĞUMUZ SORUYU BİR KEZ DAHA TEKRARLIYORUZ — BU ALET NEDİR?

İŞKENCE

27 Mayıs Anayasası, insanı insan sayan "Çağdaş" bir Anayasadır. Bu ulusun tarihi boyunca belki de ilk kez, Türk insanına bu Anayasa ile "temel" bazı haklar ve özgürlükler tanınmıştır. Ve gene bu Anayasa ile Devlete de, "İnsanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamak (Mad.10)" görevi yüklenmiştir.

Bu Anayasanın insanın insan sayılması için getirdiği "temel haklar ve özgürlükler"den hemen birkaç tanesini şuracıkta ansımakta yarar vardır.

Bu Anayasaya göre, Türkiye'de insanlar, "dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımı gözetilmeksizin" yasalar önünde eşittirler. (mad. 12)

Bu Anayasaya göre, "özel hayatın gizliliğine dokunulamaz... kimsenin üstü, özel kağıtları ve eşyası aranamaz ve bunlara el konulamaz (Mad.15)".

Bu Anayasaya göre, "Konuta dokunulamaz,... konuta girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyaya el konulamaz (Mad.16)"

Bu Anayasaya göre, "Herkes haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır (Mad. 17)".

Bu Anayasaya göre "Herkes seyahat Hürriyetine sahiptir.... Herkes dilediği yerde yerleşme hürriyetine sahiptir... Türkler, yurda girme ve yurt dışına çıkma hürriyetine sahiptir. (Mad.18)".

Bu Anayasaya göre, "Herkes, vicdan ve dini inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir... İbadetler, dini ayin ve törenler serbesttir. Kimse ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya, dini inanç ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz, kınanamaz (Mad. 19)".

Bu Anayasaya göre "Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir. Kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz. (Mad.20)".

Bu Anayasaya göre "Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir. (Mad. 21)".

Bu Anayasaya göre "Basın hürdür, sansür edilemez. (Mad. 22)".

Bu Anayasaya göre gazete ve dergi, kitap ve broşür çıkarma (Mad.23-24), serbesttir ve izne bağlı değildir, sansür edilemez. Buna karşılık gene bu Anayasaya göre basın araçlarının, haberleşme araçlarının kullananlarca rahatlıkla kullanılması bunların korunması da devletin görevleri arasındadır.

Bu Anayasaya göre, "Herkes, önceden izin almaksızın, silahsız ve saldırısız toplanma veya gösteri yürüyüşü yapma hakkına (Mad.28)", dernek kurma hakkına (Mad.29) sahiptirler.

İnsanı insan saydıracak daha bir hayli hak ve özgürlük vardır ki, bu Anayasa ilk Türk vatandaşlarına tanınmıştır.

Ne var ki, temelde tanınan bu hakların hemen hepsinin ilk kesim cümlesinin sonunda bir takım eklentiler de vardır ya da bunlar sonraki Anayasa değişiklikleri sırasında eklenmiştir ki, pratikte bu hakları çok kere işlemez hale sokar...

Yetkili merciler, yasalar, özel yasalar, kamu yararı, gelenekler, görenekler, örf ve adetler, genel ahlak gibi bu ekler, daha da doğrusu takıntılar, kancalar, çengeller verilenleri geri alır gibi gözükmez ama işletmez de. Ya da sınırlar.

İçinde böylesine çengeli bulunmayan, istisnası olmayan bir maddenin bir fıkrası vardır ki, o da kişi dokunulmazlığını belirleyen Anayasanın 14. maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarıdır ve aynen şöyledir:

"Kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.

İnsan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza konulamaz."

Evet, daha yapıldığı günden 27 Mayıs Anayasası bu konuda son derece açık ve kesin konuşmuştur ve kimse de bu hükümlere, şöyle olursa böyle yapılır diye bir ek koymaya cesaret edememiştir.

Gelin görün ki, Anayasamızın bu hükümleri, yasalaştıklarından bu yana, en çok zedelenen hükümler olmuştur.

Türkiye'de insanlara işkence edilmeyen dönem bulmak zordur. İşkence ise, bir Anayasa suçu olması bir yana bir insanlık suçu, bir ayıp, bir namussuzluktur.

Ve Türkiye'mizde işkence diz boyu değil, insanların gırtlaklarına kadar battıkları bir lağım çukurudur.

Çağdışı, insanlıkdışı kişilerin yapageldikleri işkenceleri, zulmü, namussuzluğu, aylar değil yıllar, onyıllar vardır ki, feryatlar figanlar, dilekçeler, yazılar, gazeteler, politikacılar dile getirip binbir değil, milyonlarca örneğiyle sergileyip dururlar. En yadsınamaz kanıtlar sürekli ortada dolaşır ama ne hikmettir bilinmez, hiç bir siyasal iktidar bu işkence suçunun üstüne gitmez. İşkenceciden hesap sormaz.

Bilmek gerekir ki, işkence yapan kadar, ona bu olanağı veren, ona bu konuda göz yuman ya da bilip duyup, görüp de kulağını tıkayan, kovuşturmayan da alçak ve namussuzdur. Böylesi de en azından işkenceci kadar insan değildir.

Çünkü işkence, ancak ve ancak insan olmayanın yapacağı bir iştir....

ANKARA'DA DİRENİŞİMİZ VAR

● Nisan ve Mayıs 1980 ücretleri ödenmedi

● iki ikramiye ile bazı sosyal haklar verilmedi

Fen İşleri Müdürlüğü işyerlerinde çalışan arkadaşlarımızın 38 günlük Şubat direnişinden bir görüntü...

Gerek örgütümüzün, gerekse kamuoyunun Başkent **Ankara**'da sık sık karşılaştığı direniş eylemi gene gündemde... Başkent Belediyesinin çeşitli işyerlerinde çalışan, genel hizmetler işçileri aşağı-yukarı her ay ya da her iki-üç ayda bir kapısını çalan direniş eylemini koymak zorunda kalıyor. Bugün de aynı zorunluluk gelip dikiliverdi karşımıza.

Ankara Belediyesinin **Temizlik İşleri Müdürlüğü, Fen İşleri Müdürlüğü, Park-Bahçeler, Yol, Kanal, Asfalt Şantiyesi, Büz Şantiyesi, Mezarlıklar Müdürlüğü, Daire Müdürlükleri, Veteriner Müdürlüğü vb.** işyerlerinde çalışan sendikamız üyesi yaklaşık **7500 işçi,** iki ikramiye ile Nisan, Mayıs aylarının ücretlerini alamadıkları için, 1 Haziran 1980 günü işi bıraktılar. Toplu sözleşmeden ve yasalardan doğan haklarını kullanarak işi bırakan **7500** işçi kardeşimizin kazanılmış haklarını vermeyen işveren, bu hakların ödenmesinde mali sıkıntı içinde bulunan belediyeye yardımda bulunmayan hükümet, bu kez kaç gün direnecektir. Belediye işçileri aylarca da olsa, tüm haklarını alana kadar direnmekte kararlı olduklarını belirtiyorlar. Ya belediye. Ya hükümet?

Sınıf mücadelesi araçlarının laçka edilmesine göz yumanlar, bu sorumsuzluklarının hesabını vermekten kurtulamıyacaklardır. Koca Başkent belediyesinde binlerce insanı aylarca çalıştıracaksın, kentin hizmetlerini yaptıracaksın; aybaşı gelince ücretlerini ve diğer haklarını vermeyeceksin. Bahanesi de hazır. Belediye Gelirleri Yasası'nın çıkmamasını, belediye gelirlerinin; ücretleri ödemeye yetmediğini ileri süreceksin, birtakım artistik numaralar yapacaksın, reklam amacıyla propaganda araçlarını dilediğince kullanacaksın. Olmaz böyle şey. **"Yeter artık"** diyor belediye işçileri. Bıçak geldi kemiğe dayandı. Bir somunun 30 lira, bir kilo kuru soğanın 100 lira olduğu bir ortamda, iki ay gibi uzun süre ücret vermeden çalıştırma hakkını kim veriyor sizlere? İşçi sınıfının mücadele araçlarını, kaynak sağlamak amacıyla kullananlara, kullanmak isteyenlere sesleniyoruz. Eğer, amacınız bu ise, bunun hesabını çok ağır biçimde ödemek zorunda kalacağınızı unutmayınız.

Madalyonun diğer tarafında ise, belediyede çalışan biz işçileri bizim gibi emekçi olan halkımızla karşı karşıya getirmek isteyenlere sesleniyoruz. Halkımız, bizim kimlere karşı direndiğimizi, eyleme geçtiğimizi çok iyi bilmektedir. Bilmeyenlere de tarafımızdan açık açık anlatılmaktadır. Sizin de çabanız boşunadır. Bizi, halkımızla karşı karşıya getiremiyeceksiniz. Halkımız bizi anlıyor, biz halkımıza karşı değil, emeğimizin, alınterimizin karşılığında hak kazandığımız ücretlerimizi alamadığımız için direniyoruz. Tüm haklarımızı eksikiz alıncaya kadar da direnmekte kararlıyız. Bu kararlılığımızı geçmişte bir çok defalar gösterdik, bu eylemimiz sırasında da göstereceğimizden en küçük bir kuşkunuz olmasın.

Daha dün gibi yakın bir geçmişte, 6 Şubat 1980 günü aynı işyerinde başlattığımız direniş, 38 gün sürmüş ve tüm haklar alındıktan sonra kaldırılmıştı. Temizlik işçileri, Şubat direnişi sırasında...

ASU'DA TOPLU SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİ SÜRÜYOR

Ankara Sular İdaresi Genel Müdürlüğü'nün çeşitli işyerlerinde çalışan sendikamız üyesi işçiler adına başlatılan, toplu iş sözleşmesi görüşmeleri sürdürülmektedir.

Ankara ASU Şubemizin yöneticileri, sendikamızla **ASU** işvereni arasında sürdürülmekte olan görüşmelerin olumlu bir biçimde sürdüğünü ve bazı maddeler üzerinde anlaşmaya varıldığını bildirmektedirler. Yakın bir süre sonra sözleşme görüşmelerinin tamamlanacağını, imzalanacak olan işyeri düzeyindeki sözleşmeyle, **ASU** işyerlerinde çalışan üyemiz işçilere yeni hakların sağlanacağını da bildiren Şube yöneticileri, örnek bir sözleşme bağıtlamak amacında olduklarını ve bunun için gereken her şeyin yapılmasında kararlı olduklarını belirtmişlerdir.

ÖRGÜN

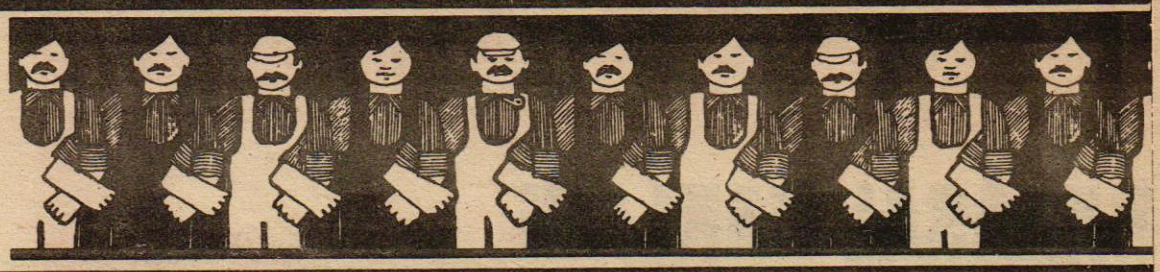

NAZİLLİ VE İSTANBUL HAL ŞUBELERİMİZ KONGRELERİNDEN DAHA DA GÜÇLENEREK ÇIKTILAR

İSTANBUL HAL

Nazilli'de Tufan Akçay başkan olurken İstanbul'da yeniden Zeki Murçak şube başkanlığına seçildi

İstanbul'da kurulu bulunan **Hal Şubemizin** genel kurulu **11 Mayıs 1980** Pazar günü yapılmış ve Şube Başkanlığına yeniden **Zeki Murçak** seçilmiştir.

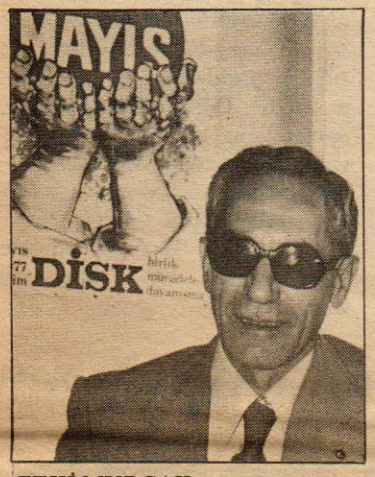

ZEKİ MURÇAK

İstanbul Hal Şubemizin genel kurulu, Şube Başkanı **Zeki Murçak** tarafından yapılan konuşma ile açıldıktan sonra, genel kurulu yönetmek üzere başkanlık divanı oluşturulmuştur. Verilen bir önerge ile Divan Başkanlığına Örgütlenme Daire Başkanımız **Belgüzar Can**, Başkan Yardımcılıklarına İstanbul Sular Şube Başkanı **Hüseyin Ayık** ve Anadolu Yakası Şube Başkanı **Tayyar Ergi**, yazmanlıklara ise Elektrik Gaz Şube Başkanı **Zahir Kayhan** ve Anadolu Yakası Kapı-Kalorifer Şube Başkanı **Mustafa Ertuğrul** getirilmiştir.

Divan üyelerinin yerlerini almalarından sonra, Divan Başkanlığına getirilen Örgütlenme Daire Başkanımız **Belgüzar Can**, yaptığı konuşmada ülkenin içinde bulunduğu zor koşulların, işçi sınıfımızın birlik-dayanışma ve mücadelesi sonunda aşılacağını söylemiş, **"demokratik hak ve özgürlüklerimizi kısıtlayıcı yasaların çıkmasına işçi sınıfı ve emekçi halkımız izin vermeyecektir"** demiştir.

Belgüzar Can'ın konuşmasından sonra, verilen bir önerge ile konukların konuşması kabul edilmiştir. **DİSK** Genel Sekreteri **Fehmi Işıklar** söz almış ve Türkiye genelinde baskının arttığını söylemiştir. Kan ve gözyaşlarının arttığı bir dönemin içinde bulunduğumuzu belirten **ışıklar, "İşçi sınıfımız birlik ve dayanışmasını güçlendirerek mücadelesini sürdürecektir"** demiştir.

İstanbul Hal Şubemizin genel kurulunu izleyen diğer konukların delegelere tanıtılmasından sonra, raporlar Şube Başkanı **Zeki Murçak** tarafından okunmuş ve eleştiriler bölümünde söz alan olmamıştır. Raporlarla bütçenin oybirliğiyle kabul edilmesinden sonra, seçimlere geçilmiştir.

Yapılan oylama sonunda, Şube Başkanlığına yeniden **Zeki Murçak**'ın getirildiği belli olmuştur. **İstanbul Hal Şubemizin** diğer organlarına ise şu arkadaşlarımız getirilmiştir:

YÖNETİM KURUL: **Hayrettin Yaşar, Ali Yaşar, Fethi Gürdaloğlu, Baki Nalbant, Halil Toy, Cemal Yaşar, Abdülkerim Bektimur, Halit Karaarslan, İskan Özdemir, Adil Halim Can, Kemal Yaşar.**

ONUR KURULU: **Mehmet Zeren, Mustafa Duran, Osman Aydın, Abdurrahman Can, Beşir İşlek.**

DENETİM KURULU: **Cevat Göremen, Hayrettin Bilim, Muzaffer Özdemir.**

GENEL MERKEZ DELEGELERİ: **Zeki Murçak, Ali Yaşar, Selahattin Eskitürk.**

NAZİLLİ

Nazilli Şubemizin 8. Dönem genel Kurul toplantısı yapılmıştır. Kalabalık bir işçi ve konuk kitlesinin de izlediği **Nazilli** Şubemiz Genel Kurulunda, Şube Başkanlığına **Tufan Akçay** seçilmiştir.

3. (İzmir) Bölge Merkez Şube Başkanı **Zeki Mertol** Divan Başkanlığına, Aydın Şube Başkanı **Azmi Dönmez** ve Denizli Şube Başkanı **Hakkı Aydın** Başkan Yardımcılıklarına, **Yaşar Naci Karcı** ile **Muharrem Önal** ise yazmanlıklara getirilmişlerdir.

Divan üyelerinin yerlerini almalarından sonra, **Nazilli** Şubemiz Genel Kurulu çalışmalarına başlamış ve gündem gereğince konuklara söz verilmiştir. Konuklardan, Belediye Başkan Vekili **A. Rıza Karabulut** söz almış ve yaptığı konuşmada çeşitli konulara ilişkin görüşlerini dile getirmiştir.

Konukların konuşmasından sonra, Şube Başkanı **Halil Yakar** Raporları okumuş ve daha sonra da ele ştirilere geçilmiştir.

Raporlar üzerinde delegelerden **Hayri Dikbasan, Tufan Akçay, Ali Coşar** söz almış ve yapıcı, birleş tirici görüşlerini açıklamışlardır.

Tüm görüşmelerin tamamlanmasından sonra, seçimlere geçilmiş ve yapılan oylama sonunda **Tufan Akçay**'ın Şube Başkanlığı'na seçildiği belli olmuştur. **Nazilli** Şubemizin diğer yönetim organları ise şu üyelerden oluşmuştur:

YÖNETİM KURULU: **Fethi Avcı, Hayri Dikbasan, Kâmil Alpullu, Gültekin Çiçek, Doğan Çakar, Recep Zeki Tokaç, Ömer Sargın, Mesut Akçin, Fikret Karabulut, E. Ali Karar, Mehmet Baksı.**

DENETİM KURULU: **H. İbrahim Keseroğlu, İbrahim İnce, Mehmet Korkmaz.**

ONUR KURULU: **Tuncay Sevim, İbrahim Yurt, Murat Gedik.**

BÖLGE MERKEZ ŞUBE DELEGELERİ: **Muammer Bıdar, İbrahim Yurt, Murat Gedik, A. Rıza Öztürk, Salih Demir, Tuncay Sevim, Ali Coşar, Feyzullah Uğurlu, Sabahattin Bilgenoğlu, H. İbrahim Keseroğlu.**

Genel-İş EMEK, Nazilli ve İstanbul Hal Şubemizin yeni yöneticilerine sınıf mücadelesinde başarılar diler.

Sarı sendikacılık yalan üstüne kurulur

BES-İŞ, ADIYAMAN'DA 600 ÜYEMİZİN İSTİFA ETTİĞİNİ SÖYLÜYOR

Sendikamızın örgütlü olduğu **Adıyaman** Belediyesinde **Türk-İş** üyesi sarı sendika **Bes-İş** yalan üstüne kurduğu sendikacılığını sürdürüyor. **Bes-İş'in** yayınladığı **"Gerçek"** isimli gazete, **15 Mayıs 1980** tarih ve **58** sayılı nüshasında, **"Adıyaman'da 600 Belediye işçisi DİSK'ten istifa etti"** başlığını attı. Bu yalanı, Belediye Başkanının da doğruladığını söyleyen gazete, yayınını, sendikamıza hakaretlerle sürdürdü.

Varlıklarını koruyabilmek için her türlü yolu ve bu arada yalanı da geçerli sayan sendikalar, bu taktiklerini uzun zaman sürdüremeyeceklerini bilmelidir. Şubemiz tarafından konuya ilişkin olarak yapılan açıklamada **"Adıyaman Belediyesi'nde 505 işçi çalıştığı ve bunlardan büyük çoğunluğunun halen sendikamız üyesi bulunduğu"** belirtildi. Yapılan açıklamada ayrıca, işçilerin, işveren yanlısı sarı sendikaları değil, haklarını sonuna dek savunmasını bilen demokratik sınıf ve kitle sendikalarını benimsedikleri bildirildi.

BES-İŞ'İN YAYIN ORGANI "GERÇEK"TE GERÇEK DIŞI HABERLER YAYINLANIYOR

Sendikamız tarafından konuya ilişkin olarak yapılan incelemeler sonucunda, **Adıyaman Belediye Başkanı Mustafa Kocatürk'ün** de, sarı sendikanın yayın organı **Gerçek'te** yazılanları doğrulamadığı, **"Benim böyle bir açıklamadan haberim yok"** dediği belirtildi.

Adıyaman Belediyesinin yiğit işçileri, haklarını sonuna dek savunmak ve yeni haklar elde etmek için, sendikamız **Genel-İş'in** çatısı altında örgütlenmek gerektiğinin bilincindedirler. Bu yüzden, sarı sendikaların yalanları elbette sökmeyecektir.

YARGITAY HUKUK GENEL KURULU KARARI

PARASAL HAKLARI ÖDENMEYEN İŞÇİLER HAK GREVİ YAPABİLECEKLER

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, işçilerin ücret ve diğer haklarını alamadan **"angarya"** olarak çalışmalarına olanak veren ve hak grevini kullanılmaz hale getiren **Yargıtay 9. Hukuk Dairesi** kararlarıyla çelişen önemli bir karar verdi.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararları daire kararlarının üstünde olduğundan, **Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin "İşverenin işçinin alacaklarını kabul edip, zorunlu nedenler göstererek ödenmemesi halinde greve gidilemeyeceği"** yolundaki kararlarından vazgeçmesi gerekmektedir. **Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun** bu kararı, özellikle içinde bulunulan ekonomik koşullarda bütün işverenlerin zorunlu nedenler göstererek, işçilerin ücret ve diğer alacaklarını ödemelerinin olasılığı karşısında çok büyük önem taşımakta.

Özellikle belediyelerde çok yaygın olan uygulama, **Yargıtay Hukuk Dairesi'nin** işçiler aleyhindeki yorumu ile yasal nitelik kazanmış, işçilerin **Anayasa** hükümlerine karşın **(angarya)** çalıştırılabilmeleri ve hak grevine gidememelerinin kapısı açılmıştı.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 2 Nisan 1980 tarih 9-1345 esas, 1473 sayılı kararında, **her ne nedenle olursa olsun, toplu sözleşme hükümlerinin uygulanmaması halinde, işçilerin grev hakkını kullanabileceklerine** karar verdi.

ANDAŞ VE GÜLERGÜN GÜNEY KIBRIS'A GİTTİ

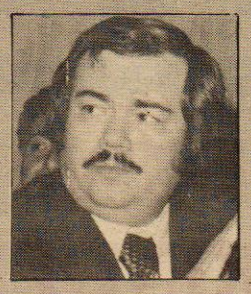

ERTAN ANDAŞ

LÜTFÜ GÜLERGÜN

Sendikamız Genel Sekreteri **Ertan Andaş** ve Hukuk İşleri Müdürü **Lütfü Gülergün** davetli olarak **Güney Kıbrıs'a** gittiler.

Devlet ve Savunma Sanayii İşçileri Sendikaları Federasyonu'nun daveti üzerine **Güney Kıbrıs'a** giden **Andaş** ve **Gülergün,** Federasyonun **24 Mayıs 80** tarihinde yapılan Genel Kuruluna katılmışlardır. Genel Sekreterimiz **Ertan Andaş,** Federasyonun Genel Kurulunda bir de konuşma yapmıştır.

Andaş ve **Gülergün** daha sonra yurda dönmüşlerdir.

DİSK KIDEM TAZMİNATI İÇİN DANIŞTAY'A BAŞVURDU

DİSK, Maliye Bakanlığı'nın kıdem tazminatlarına ilişkin olarak yayınladığı son tebliğin iptali için **Danıştay'a** başvurdu.

DİSK Genel Başkanvekili ve Hukuk Dairesi Başkanı **Mukbil Zırtıloğlu,** konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, kazanılmış hakların geriletilmesine izin verilmeyeceğini belirtti ve şöyle dedi:

"Bilindiği gibi Maliye Bakanlığı 30 Nisan 1980 tarihli ve 16975 sayılı resmi gazetede kıdem tazminatlarına ilişkin bir tebliğ yayınlamıştır. Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Maliye Bakanlığı'nın Gelir Vergisi Genel Tebliğinde İş Yasasının 14. maddesinde yer alan hükmün Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesi ve iptal kararının yürürlüğe girmesi üzerine kıdem tazminatlarının vergilendirilmesinin ne şekilde yapılacağı belirlenmektedir. DİSK olarak, işçi ve emekçilerin kıdem tazminatlarından daha fazla vergi kesilmesini getiren ve kazanılmış hakları gerileten bu tebliğin iptali ve öncelikle de yürütmenin durdurulması için Danıştay'a başvurduk."

GENEL KURUL KARARLARI

KARAR NO (2)

BAĞIMSIZLIKÇI VE BARIŞÇI DIŞ POLİTİKA

Türkiye'nin de üyesi bulunduğu NATO, EMPERYALİZMİN DÜNYADAKİ egemenliğini ayakta tutmak amacıyla kurulmuş, dünya barışını tehdit eden, uluslararası gerginliği artıran, soğuk savaş ve silahlanmayı kışkırtan saldırgan bir askeri ittifaktır.

Türkiye NATO'ya üye olmakla emperyalizmin ileri karakolu haline getirilmiş, halkımız büyük tehlikelerin içine atılmış ağır sorumluluklarla karşı karşıya bırakılmıştır.

Bunun yanısıra ABD, Orta Doğu'da sarsılan egemenliğini onarmak, emperyalizmin çıkarlarını güvence altına almak, buyruğundaki gerici yönetimlerin devamını sağlamak amacıyla, yeni saldırgan ittifaklar oluşturma çabasını sürdürmektedir. Türkiye'nin de içinde yeralacağı, Mısır-İsrail-Suudi Arabistan'dan oluşturulmaya çalışılan bir gerici cephe, bölge ve dünya barışını tehdit edecek, özgürlük demokrasi ve sosyalizm mücadelesi vermekte olan halkımızın varlığını ve gücünü sarsacaktır. Böyle bir ittifak Orta-Doğu halkları arasındaki ayrılık ve çelişkileri daha da keskinleştirerek bu bölgeyi her an sıcak savaş tehdidi ile yüzyüze bırakacaktır.

Bu tesbitlerden hareketle Kongremiz:

1. NATO'dan çıkılması ve muhtemel emperyalist ittifaklara girilmemesi;
2. Bloklar dışı ve tarafsız bir politika izlenmesi;
3. Ulusal bağımsızlığımızı, halkımızın özgür eylemini ve bölge barışını, tehlikeye atan; emperyalist devletlerin fiili müdahalesine olanak veren ve yerli sermayenin kendi çıkarlarını güvence altına almak için imzalamış olduğu ikili anlaşmaların derhal feshedilmesi;
4. Türkiye'de kurulu bulunan yabancı askeri üs ve tesislerin temelli kapatılması,
5. Tüm komşu ülkeler ile, emperyalizmin her türlü etki ve kayıtlamalarından uzak kalarak, adaleti barışı ve karşılıklı yararı esas alan barışçı dostluk ilişkileri kurulması;

Yönünde mücadele etmeye, bu alanda uğraş veren tüm ilerici güçlerle dayanışma içinde bulunmaya karar vermiştir.

"Anayasamız, angaryayı açıkça yasakladığı halde, belediye işçileri aylarca para almadan çalışmak zorunda bırakılmaktadır"

Baştarafı 3.Sayfada

Toplu sözleşme ve grev hakkının, özgürlükçü demokrasinin en vazgeçilmez ilkesi ve aynı zamanda en sağlam güvencesi olduğuna inanan sendikamız, yukarıda arzetmeye çalıştığımız nedenlerden ötürü, bildirilerle getirilen ve toplumsal bakımdan yarar yerine belediye işçilerine tek yönlü olarak ağır külfet yükleyen düzenlemenin kaldırılarak, bu konuda yasaların öngördüğü normal sisteme dönülmesini gerekli ve yararlı görmektedir. Komutanlığımızın da, belediye işçilerini mağdur etmek yönündeki bir sonucu benimsemediği inancıyla söz konusu uygulamanın kaldırılması için gereğini bilgi ve tensiplerine arzederim."

"HAKLARIN ÖZÜNÜN ORTADAN KALDIRILMAMASI ANAYASAL ZORUNLULUKTUR"

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı, sendikamızın başvurusunu değerlendirmiş ve bu değerlendirmesini bir yazı ile Başbakanlığa bildirmiştir.

Komutanlığın, Başbakanlığa gönderdiği yazıda, yasalarla ve sözleşmelerle kabul edilen bazı hakların kullanılmasının yasaklandığı veya askıya alındığı belirtilmiş, **"Ancak doğal olarak, bir konuda kısıtlama getirilirken, bu konuda hakların özünün ortadan kaldırılmaması veya onların önemli ölçüde zedelenmemesi de yine Anayasal bir zorunluluktur. Örneğin, belli bir işyerinde grevin veya fiili durumların yasaklanması ile, o işyerinde çalışan kişilerin en doğal hakkı olan** "çalıştığının karşılığı olan ücreti almasından" **mahrum edilmemesi de gerekmektedir. İşte bu açıdan Ankara Belediyesi'nin bazı işyeri ve iş kollarında sıkıntılar bulunduğu öğrenilmiştir"** denildikten sonra, başta büyük belediyeler olmak üzere, tüm belediyelerin parasal sıkıntı çektiklerini ve devlet yardımına gereksinme duyduklarının bilindiği kaydedilmiştir.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın yazısında daha sonra, **Genel-İş Sendikası** ile Ankara Belediyesi arasında yaklaşık **7500 işçiyi** kapsayan toplu sözleşme görüşmelerinin son aşamaya geldiği, bu arada, yürürlükte bulunan sözleşme hükümlerinin ödenmesinde güçlükler bulunduğu ve Belediye tarafından bu konuda sözleşme hükümlerine uyulmadığı belirtildikten sonra, şöyle denilmiştir: **"Ayrıca, en geç 1 MAYIS 1980 tarihinde ödenmesi gereken işçi ikramiyeleri ile, NİSAN 1980 ayı maaşlarının hiç ödenmediği, emekli olan işçilere ödenmesi gereken kıdem tazminatlarında aynı durumun söz konusu olduğu belirlenmiştir."**

Sendikamızla Belediye arasında imzalanan ve halen yürürlükte bulunan toplu iş sözleşmesi hükümleri gereğince, **"her ayın 5'ine kadar ücretlerin ödenmemesi halinde işçilerin, ücretleri ödenene kadar dilerlerse işbaşı yapmayabilirler. İşveren, işbaşı yapılmayan günlere ait ücret ve sosyal yardımlardan hiç bir kesinti yapamaz"** biçiminde belirlenen haklarını aradan uzun bir süre geçmiş olmasına karşın kullanmadıkları belirtilen Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı yazısında, daha sonra şöyle denilmiştir:

"... ücretlerini ve diğer sosyal haklarını gecikmeye rağmen, alamayan ve Nisan 1980 ayı ücretlerini bugün bile elde edememiş bulunan bu kişilerin "ücretsiz" **olarak uzun süre bu işi sürdüremiyecekleri ve zaruret haline düşmelerinin doğal olduğu da bir gerçektir."**

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın yazısında daha sonra, Ankara Belediyesi'nde çalışan 7500 işçiye alacaklarının ödenmemesi halinde, **"Belediye ile Sendika arasında çıkabilecek bir uyuşmazlıkta greve gidilmesi kararlaştırıldığı ahvalde, buna Komutanlıkça izin verilebileceği gibi, yine bu durumun devamı halinde sözleşme ile kabul edilen** "işi bırakma" **hakkının kullanılabilmesi konusu da tekrar gözden geçirilecektir"** denilmiştir.

İŞÇİ SINIFI VE SANAT

SİNEMA ÜSTÜNE...

- Şu giden Orhan değil mi?..
- **Hangisi**
- Şu şu. Elinde çanta olan askerlerin önüne geçti şimdi.
- **Hı... o. Seslensene...**
- Orhan. Hey Orhan... Orhan.

Tiz bir ıslık çaldı Ahmet.Kızılay'da, bulvarda yürüyorlardı. İş saatinin bitimiydi. Ortalık kalabalıktı. Askerler ikişer ikişer tüfeklerini göğüslerinde çaprazlamış yürüyorlardı. Ahmet'in ıslığına üç beş kişi dönüp baktı. Orhan aldırmamış, karşıdan karşıya geçmeye hazırlanıyordu. İhsan ustayla birlikte koşup yetiştiler. Ahmet Orhan'ın omuzuna dokunup **"selam"** dedi. **"Çok dalgınsın."** Orhan döndü. Sevinmişti onları gördüğüne...

- **Vaayy.. selam. Nasılsınız?**
- İyidir işte. Uğraşıyoruz.
- **Bu kadar dalgın olma oğlum. Arabalar tepeleyiverir adamı.**

Gülüştüler.

- Haklısın İhsan usta. Dedi Ahmet. Kafam meşgul bugünlerde.
- Atölyeye falan da uğradığın yok Orhan. Eskiden kırkyılda bir de olsa gelirdin ziyaretimize.
- **Bugünlerde gelecektim be usta. Bir işim var sizinle zaten...**
- Ne yani işin düşünce mi, geleceksin.

Gülüştüler yine.

- Eee.. böyle yolun ortasında dikilip durmayalım. İşin yoksa gel şöyle biraz yürüyelim Orhan.
- **Olur yürürüz...**

Üçü bulvarda bir süre yürüdüler. Bir çay bahçesine oturdular sonra.

- **Ücretlerinizi alamıyormuşsunuz yine..** dedi Orhan.
- Alamıyoruz ya.
- Derdimiz büyük evlat. Üç ay aç çalış, bir ay para al, onu da borca harca yatır. Ne düzen tutuyoruz ne birşey.

- **Direnişe çıkacağız herhalde yine**

Bir süre sustular...

- Sen anlat bakalım Orhan. Ne alemdesin. Ne işin varmış bizimle.
- **Bir film üstüne çalışıyoruz usta. Sinema yapacağız.**
- Artist mi oluyorsun yani...
- **Yok İhsan usta. Artist olmak değil. Sizi artist yapacağım...**
- Dalga geçme Orhan...
- **Ne yapayım Ahmet abi. Baksana İhsan ustaya... Aslında haksız da değil ya... Öyle bir alışkanlık yerleşmiş ki,** "sinema" **deyince aklımıza hemen** "artist"**ler geliyor.**
- Ya ne gelecek ki?...
- **Başka birşey gelmesi de güç aslında. Pekçok konuda olduğu gibi, sinema konusunda da iyice bir şartlandırmışlar bizi. Türkan Şoray'ın son filmi. Arzu Okay'ın yeni filmi. vesaire vesaire... Oysa, sinema öyle bir sanat ki, başından sonuna kadar, herşeyiyle kollektif. ortak.**
- Nasıl kollektif?
- **Ortak çabanın ürünü yani. Bir film nasıl yapılır bilir misin?**
- Yoo..
- **Bak kabaca anlatayım. Önce bir senaryo yazılır. Senarist uzun çabalardan, araştırmalardan sonra senaryosunu yazar. Ondan sonra yönetmen bu senaryo üstünde çalışır. Rolleri oyunculara dağıtır, gerekli sahne düzenlemelerini tasarlar, işi uygulamaya konacak hale getirir. Sonra** "set"**e geçilir. Sette kameramanı, ışıkçısı, dekorcusu, makyajcısı, amirleri ve yardımcılarıyla bir sürü adam yönetmenle birlikte çalışır. Film çekilip bittikten sonra stüdyoya geçilir. Stüdyoda film banyo edeni kopya basanı, kurgu yapanı, Seslendireniyle yine bir sürü insan emek verir filme. Yani bizim iki saat boyunca oturup beyaz perdede seyrettiğimiz film, pekçok insanın ortaklaşa çabasının sonucudur.**
- Hıı....
- **Bakın** "şimdi durup dururken az çok mürekkep yalamış bu genç adam bize ne diye sinema üstüne nutuk atıyor" **diyeceksiniz?**
- Yok canım estağfurullah...
- **Yo, yo Ahmet kardeş. Aklınıza bu sorunun gelmesi doğal. Ama sizinle daha önce de konuşmuştuk sanatın sınıf mücadelesinde ne denli önemli bir araç olduğunu. İşte bu sanat denilen şeyin içinde sinemanın da özel bir önemi var. Sinemaya boşuna** "yedinci sanat" **dememişler. Pekçok sanat dalını içinde barındırdığı gibi, onlara oranla daha bir avantajları var bu sinemanın.**
- Neymiş onlar?...
- **Birkere kollektif bir çabanın ürünü, başta da söylediğimiz gibi. Sonra çok geniş bir kitleye ulaşabilme olanakları var. Bugün yurmuzda bırak şehirleri pekçok kasabada sinema salonu var. Bunlar izleyici buluyor ki varlıklarını sürdürüyorlar demek. Sonra bir sinemada bir filmi aynı anda kaç kişi birden izleyebiliyor. Kaç kişi birden o filmden etkileniyor...**
- Yahu bırak allahaşkına seks filmlerinden başka birşeyin oynatıldığı yok çoğunda da.
- **Ha o başka sorun Ahmet usta. Elbette herşeye olduğu gibi, sinema sanatına da bizim tam tersimizdeki açıdan yaklaşıyor burjuvazi. O ayrı tartışılacak bir konu. Ama senin söylediğin bile, sinema denilen o olayın ne denli etkili olduğunun kanıtı. Birkere son derece güçlü bir propoganda aracı sinema... Önemli bir eğitim, bilgilenme ve sorunları dile getirme aracı. Bak sana bir örnek vereyim. Sovyetler Birliği'nde, devrimin hemen sonrasında, işçi sınıfının iktidarı büyük bir önem veriyor sinemaya. Sinema sanayiinin temelleri atılıyor. Sonra sinemacılar için üç vagonluk özel bir tren hazırlanıyor. Bu trenle iki yıl boyunca bütün ülkeyi boydan boya geziyorlar, pekçok yerde durakla-yıp oranın sorunlarını işleyen, anlatan, çözüm yollarını araştıran filmler yapıyorlar. Ve oralarda gösteriyorlar filmlerini. Bu çalışma yöntemiyle yetmişten fazla film üretiyorlar. Ve o dönemde, yerleşmeye, güçlenmeye çalışan işçi sınıfının iktidarına da az-buz katkıları olmuyor değil hani. Sonra mesela bugün, kurtuluş mücadelesi veren Filistinliler, Filistin Kurtuluş Örgütü bünyesinde çok güçlü ve etkili bir sinema birimi oluşturmuşlar. Bağımsızlık savaşı veren Afrika ülkelerindeki emekten yana örgütler de öyle. Latin Amerika ülkeleri de öyle. Gericiliğin kalesi ABD'de boşlamıyor sinema alanını. Son derece gelişmis sinema sanayii, stüdyoları, yetişmiş elemanları var. Adamlar bu işi sadece insanlar eylensin, bir iki saat hoşça vakit geçirsin diye yapmıyorlar. Bizim gibi kendilerine bağımlı ülkelerde de, hepimizin bildiği ve bıktığı türden filmleri boşuna el altından desteklemiyorlar...**

- Hele bir çay daha iç evlat yoruldun ha...

- **İçelim İhsan usta. İçelim...**
- Delikanlı bizim çayları tazele hele.
- **Neyse... lafı uzattık... Yani sinema deyip geçmemek lâzım. Onun ne denli etkili bir araç olduğunun farkında olmamız gerek. Bak ülkemizde de işçi sınıfına inanmış birtakım insanlar sinemayla uğraşıyorlar bugün. Yeşilçam denilen o bataklığın içinde doğru filmler yapmaya çalışıyorlar. Sansür de engellese, bilmem ne de olsa, bizlere ulaşıyor onların çoğu. Seyredebiliyoruz. Bazı yanlışları da olsa, yine de katkıları oluyor mücadelemize. Sanatın diğer alanlarını olduğu gibi, bu alanını da boşlamıyoruz yani...**

- Eee.. bizi artist yapıyordun sen. O ne iştir.
- **Ha. Belgesel bir film çekeceğiz. işkolunuzdaki çalışma koşulları üstüne. Sendikayla da görüştük olumlu karşıladılar. Yardım da edecekler. Sizinle konuşmak istiyordum ki, hangi noktalardan yola çıkabiliriz. Neleri çekelim. Genel hizmetler iş kolunda hangi canalıcı noktalar işlenebilir. Bunları öğreneyim...**
- Kollektif olarak... ortaklaşa sinema mı yapacağız yani?.
- **Yaşşa İhsan usta. Eee.. Ortaklaşa üretmeyi, ortaklaşa çalışmayı, ortaklaşa yaşamayı en iyi bilen işçi sınıfı olduğuna göre, ortaklaşa film üretme işine de elbette katkısı olur. Yanlış mıyım İhsan usta...**
- Doğrusun evlat doğrusun da...
- **Eeee...**
- Neyse bırak şimdi. Gel. Elbette yardımcı oluruz. Aklımızın erdiği, elimizin yattığınca... Yardımcı oluruz da. Sen söyle bakalım, iyi bir film oynuyor mu bir yerlerde? Söyle de bu akşam gidip bir film seyredelim Ahmet'le hele ha?... İyi bir film ama...

GÜRLEYEN SES

Semalarda bir gürültü,
O gürleyen kardeşimiz,
Tellerde çıkan jürültü,
O jürleyen kardeşimiz.

★★★

Sızar dağlar arasından,
Çıkan duman kardeşimiz,
Kâr sağlanır darasından,
Dara düşen kardeşimiz.

★★★

Fabrikaya temel atan,
Hasır serip taşa yatan,
Tarlasına tohum katan,
Hepsi bizim kardeşimiz.

★★★

Denizde, karada ulaşım sağlar,
Yemyeşil, temiz tutulur bağlar,
Kazmayla, kürekle delinir dağlar,
Dağlarda inleyen kardeşlerimiz,

★★★

İşçinin ambarı altın doluyor,
Aracı, tefeciye avans oluyor,
Çalışmayan fazla para alıyor,
Artıkları işçiye kalır kardeşim.

★★★

bozulma kardeşim toplan bir yere,
Haykır sömürücü pis heriflere,
Sen güçlüsün, göster gücünü bir kere
Selam işçi birliğine, selam Baştürk'e

★★★

Servet der oyumla birleşmeliyim,
İşçiyim işçiyle söyleşmeliyim,
Arı misali kovanda kaynaşmalıyım,
Pireler gözümü oymasın bari.

Servet AYDINSES
EGO 3. Bölge
ANKARA

BİR ÖYKÜMÜZ VAR — orhan kemal

ARKA SOKAK

Sokak bir an kadın çığlıklarıyla doldu:

-Ne var? Ne olmuş?

-Sorma kardeş, bir kadın...

-Fakir bir kadın. Altta yok, üstte yok...

-Eee?

-Doğuruyormuş...

-Nerede?

-Arka sokakta!

.....

Arka sokağın alt başındaki kulülesine ancak giren kadının gözleri yuvalarından fırlamıştı. Müthiş bir ıstırap çekmekte olduğunu açıklayan yüzü kıpkırmızıydı. Toprağa diz çöktü, karnını avuçlarıyla bastırarak inledi.

Dört yaşındaki kızı az ileride, iri, mavi gözleriyle annesine bakmaktaydı.

Kadın tekrar,

-Ah yarabbi! -dedi.

Çocuk iki yanına bakındı Yüksek yüksek duvarlarıyla evler... Önde cadde. Caddede iki kedi birbirini kovalayarak geçti.

Kadın artık dayanamıyordu. Yere yüzükoyun kapandı.

Çocuk dehşetle döndü:

-Anneciğim!

Kadın cevap veremedi. Çocuk tekrar etrafına bakındı. Kadın doğruldu. Sancı birdenbire geçmişti. Yerden kalktı. Kulübenin içine girdi. İncecik mindere kendini bıraktı. Sancının tekrar, hem de daha kuvvetle geleceğini biliyordu. Kapıdan çocuk tekrar,

-Anneciğim! -diye seslendi.

Kadın acı acı gülümsedi.

-Yavrum benim, orda bekle. Ebânım teyzen gelecek şimdi.

Sancı tekrarlayınca kadın kıvrıldı. Ta iliklerinden kopup gelen bir iniltiyle mindere devrildi.

Kulübenin içinde uçuşan birtakım karaltılar fark eden çocuk birdenbire korktu. Fareler uçuyor gibi geldi. Yahut kara böcekler... Ne kadar da çoktular. Kulübenin içinde uçuşuyorlardı.

-Anneciğim! -diye bağırdı.

-Ordan ayrılma evlâdım. -dedi-, ebânım teyzen nereden eyse gelir!

-Eh anneciğim, ayrılmam.

Kulübenin içi gittikçe kararıyor, uçuşan kara böcekler çoğalıyordu. Kadın yeni bir sancıyla allak bullak olunca, çocuk tekrar,

-Anneciğim! -diye seslendi.

.....

Bir erkek gibi iri kemikli ebânım sokağın ortasında durmuştu:

-Kocası mocası yok! -dedi-. Ahret suallerini bırakın da bir şeyler verin, yazık ayol!

Komisyoncunun karısı,

-Kim bilir kimden peydahladı? -dedi.

Ebe,

-Kimden peydahlarsa peydahlasın hanım. O da bir can taşıyor, aa...

-Ben bir şey demedim ki ebânım teyze!

-Başkasının gözündeki çöpü görmek kolaydır evlâdım, marifet...

Şoförün karısı,

-Kendindekini görmekte! -diye laf attı.

Komisyoncununkiyle kaç zamandır dargındı.

-Bana bak şırfıntı... -dedi. komisyoncununki-, Açtırma ağzımı ha!

-Aç bakalım. Açarsan ne varmış?

-Açtırma işte, o kadar.

-Bildiğin bir şey varsa söyle kızım, alnım açık benim.

-Belli.

Kavga büyüme istidadi gösteriyordu. Araya gene ebe girdi:

-Kavgayı bırakın ayol, kadıncağız ya doğurdu, ya doğuracak. Bezden, eski çamaşırdan neyiniz varsa verin. Hadi, çabuk!

Bunun üzerine bezler, küçülmüş zıbınlar, gömlekler yağmaya başladı. Komisyoncununki şoförünkini göz hapsine almıştı. Şoförünki birkaç parça bezle çocuğunun iyice küçülmüş çiçekli bir entarisini verince, komisyoncununki,

-Al ebânım! -diye pencereden seslendi-. Tut şunları...

Dört tane bez, iki gömlek, bir fanila, bir de eski popiyle beş lirayı pencereden göstererek, attı.

Şoförünki mosmor olmuştu. Kan tepesine sıçrayarak,

-Dur ebânım -dedi-, şimdi geliyorum.

Herkes merakla bekliyordu.

Şoförünki az sonra bir deste çamaşırla dışarı çıktı. Küçük kızının üç entarisini, iki donunu, dört gömleğini, iki çorabını, iki popisiyle on lira parayı ebânıma teslim etti.

Ardı 15.Sayfada

EĞİTİM

TOPLUMSAL DÜZEN, ÜCRET VE EMEK 6

Çizen / Oktay EKİNCİ

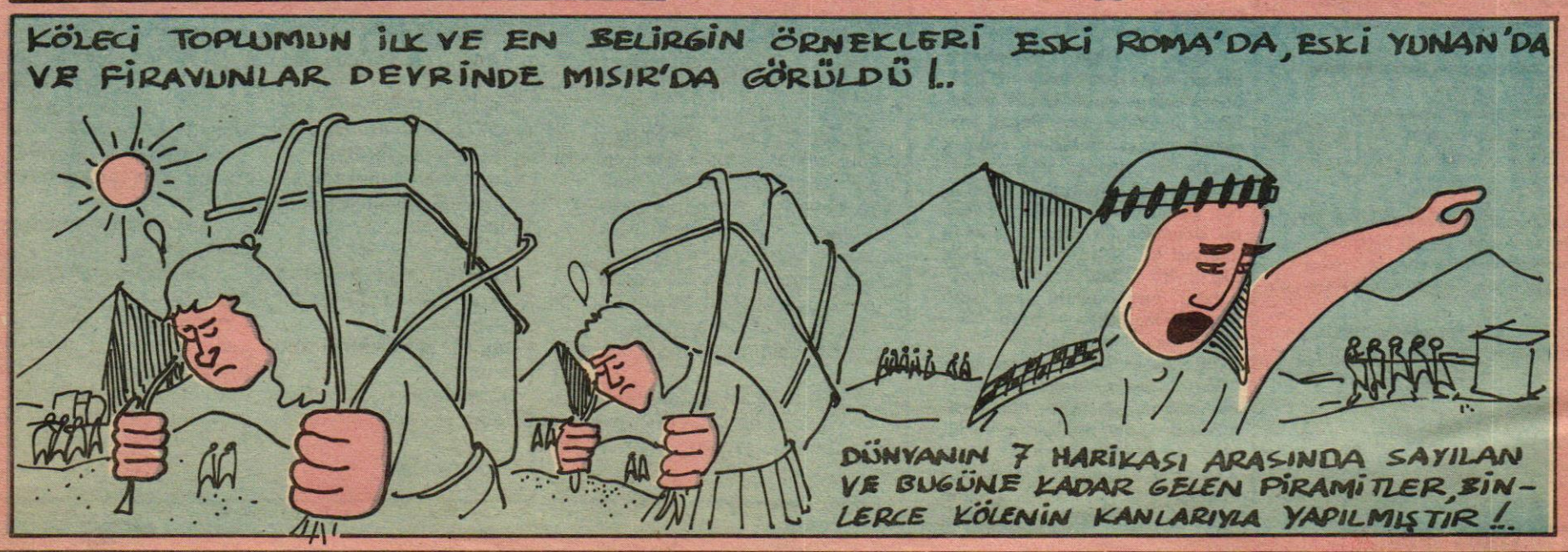

Ankara Kapı ve Kalorifer Şubemiz:

"Asgari ücret günün koşullarına göre ve hemen ayarlanmalıdır"

"Toplu iş sözleşmesi ve grev hakkından yoksun bulunan kapı ve kalorifer emekçileri, güç koşullar altında çalışmalarına karşın, halen asgari ücret almaktadırlar. Daha anlaşılır biçimde söyleyecek olursak; enaz ücretle çalışmaktadırlar. En az ücret ise, bilindiği gibi 5 bin 400 liradır.

Bugün ülkemizin yönetimini ellerinde bulunduranlar İMF, NATO, İKİLİ ANLAŞMALAR dayatmasıyla zam üstüne zam yapmakta, yaşamı emekçilere zindan etmektedir. Paramızın sık sık değer yitirmesi, giderek ufalması; enflason ve fiyat artışları kapı ve kalorifer emekçilerin tek gıdası olan somunun daha da küçülmesine neden olmaktadır. Yoksul sofraların vazgeçilmez katığı soğanın kilosu 100 liraya fırlamıştır. Bundan sonra, somunumuza soğanı bile katık yapamayacağız.

Hayat pahalılığı dayanılmaz boyutlara ulaştığı halde, fiyatlar denetiminden yoksun olarak hergün arttığı halde, asgari ücret hakkında tek bir laf bile edilmemektedir. Bugün asgari ücretle geçinmenin mümkün olacağını savunanlara, asgari ücret tutarını bir gecede eğlence masalarında bırakanlara; işverenlere, yönetenlere, siyasilere hatırlatıyoruz ki, bu böyle gelmiştir, ama böyle gitmeyecektir.

Asgari ücretten yapılan kesintilerden sonra, elde kalan para ile bir ailenin geçinebilmesi için mücize gerekir. Bunu hayat pahalılığı söylüyor, yapılan araştırmalar söylüyor, istatistikler söylüyor.

Öte yandan, 2184 sayılı yasa ile çıkarılması emredilen, kapı ve kalorifer emekçilerinin çalışma koşullarını belirleyecek olan TÜZÜK, 6 ay içinde çıkarılması gerekirken, aradan 15 ay geçtiği halde, henüz çıkarılmamıştır. Bu durum, siyasal iktidarların kapı ve kalorifer emekçilerine karşı sorumsuzluğu değil de nedir?.

Kapı ve kalorifer emekçileri olarak, söz konusu tüzüğün ivedilikle çıkarılmasını, Asgari Ücret Tesbit Komisyonu'nun zaman yitirmeden toplanmasını ve asgari ücreti, asgari ücretle çalıştırılan emekçilerin nefes almasını sağlayacak bir düzeye yükseltilmesini bekliyor ve istiyoruz. Sınıfımızın kopmaz bir parçası olan kapı ve kalorifer emekçileri ekonomik-demokratik taleplerinin her koşulda takipçisi olmaya devam edecektir. Bu hakların alınması ve korunması vazgeçilmez ödevlerimiz arasındadır.

Toplu iş sözleşmesi ve grev hakkımızın kısıtlanması, askıya alınması ve giderek yol edilmesine yönelik her türlü davranışın ve girişimin bundan sonra da karşısında olacağız. Demokratik mücadelemizi, yasal yollardan giderek ve tüm gücümüzü kullanarak sürdüreceğiz."

EMEK

ONBEŞ GÜNLÜK İŞÇİ GAZETESİ

Sahibi: **Abdullah BAŞTÜRK** Genel Yönetmen: **İsmail Hakkı ÖNAL** Sorumlu Yazıişleri Müdürü: **Hasan MERT** Yönetim Yeri: **Rüzgârlı/Gayret Sokak No: 1 Ulus/ANKARA** Tel: **10 40 21-10 52 47** Dizgi, Kamera, Montaj, Baskı: **EM-AŞ Web Ofset Tesisleri Ulus/ANKARA** Sayı: **362 361** Ederi: **500 Kuruş** Basım Tarihi: **4 Haziran 1980**

SİLAHLANMAYA HAYIR

BİR ÖYKÜMÜZ VAR

Baştarafı 13.Sayfada

Komisyoncununkinin aklından da yeni yeni bir şeyler geçtiyse de bu kadarının fazla olacağına hükmederek, aldırış etmez göründü.

Ebe sokağın köşesinden çıkınca, kulübe kapısında bekleyen çocuk:

-Ebânım teyze geliyor anne! -dedi.

Kadın hazırdı zaten. Rasgele çömeldi. Ebânım çocuğu oynamaya gönderdikten sonra kulübe kapısını örtüp, içeri girdi.

Sokakta kavga ve dedikodu dinmiş, antenler gerilmiş, arka sokaktan gelecek haber sabırsızlıkla bekleniyordu. Doğurmuş kadınlar kendi doğumlarını hayalliyor, karşıdan karşıya gözleriyle anlaşarak yüzlerini buruşturuyorlardı.

Şoförünki,

-Kapıya konacak şey değil! -dedi.

Bakkalınki,

-Ya ters gelirse? -diye sordu.

Ve rasgele konuşma başladı:

-Çok da fakirmiş. Ters gelirse ne yapar sahi?

-Parası yok ki ameliyat olsun.

-Zavallı kadın. Göz göre göre ölür.

-Fakir fıkarayı da hükümet düşünmeli kardeş! Parası yok diye göz göre göre ölmesi revâyı hak mı?

-Doğru. Sezariyen yapmak lâzım. Bizim akrabaların gelinine yaptırdılardı... Ama onlar çok zengin.

-Zenginliğe kalırsa... Bizim de öyle zengin akrabalarımız var ki...

-Ya bizim?

-Bizimkiler her yaz İstanbul'a giderler. Boğaz'da, Adalar'da köşk kiralar, avuç dolusu para verirler...

-Herkesin de zengin akrabaları var hanım. Bizimkiler taaa... Avrupa'lara giderler!

Mahalleli, akrabalarının zenginliğiyle övünen iki kadını bırakıp, fakir kadına döndü.

-Şu kadın hiç aklımdan çıkmıyor!

-Benim de.

-Kazasız belâsız doğurur işallah.

-İşallah ama... Hükümetin bir yeri olmalı, böylelerini orda doğurtmalı.

-Doğumevi var ya işte!

-Kâfi mi? Orda bile iltimas...

-Sana doğru bir şey söyleyim mi? Fakir fıkara kısmı yaramazlık etmemeli. Hele kocan yok mu, fakir mi, doğurmamalı. Hükümet bir kanun çıkarıp, yasak etmeli!

-Hoppalaa... Bir bu eksikti. Zavallılar herşeyden mahrum zaten, bir de... Hem o kanunu çıkaranlar düşünmezler mi? Fakirlik Allah vergisi, günün birinde kendileri, yahut da çoluk çocukları fakirleşirse?

-Doğru, o sebepten...

-Sonra, nefis kardeş. Zenginin nefsi nefis de, fakirinki.. Cenâballah köpeklere bile vermiş o nefsi!

Ufak tefek, sinirli bir kadın olan eskicininki,

-Nefsi vermek marifet değil -dedi-, ya derdi vermesin, ya da dermanını birlikte halk etsin!

Şıpıdık terliklerini bozuk parkelerde sürüye sürüye çekildi gitti.

Az sonra ebânım, ellerinin kanıyla, sokağa bir kahraman gibi girdi. Nefesler kesilmiş, gözleri alabildiğine açılmıştı. Heyecandan sokağın kalbi duracaktı sanki.

-Ne oldu?

Ne oldu ebânım? Kurtuldu mu?

Ebânım gülen gözleriyle, haber verdi:

-Nur topu gibi bir oğlumuz oldu!

Sokak sevinç gözyaşlarıyla çalkalandı. Hele şoförün karısı! Çıplak ayaklarıyla fırladı, kaç vakittir küs olduğu komisyoncununkinin boynuna sarıldı, kadının yanaklarını öptü, öptü, öptü...

YORUM

BURJUVA

Baştarafı 1.Sayfada

kanun karşısında eşit olamaz. Zaten işçi ile kapitalist gerçekten eşit olsaydı, toplum işçi sınıfı ve burjuvazi olarak ikiye bölünmez, yoksullarla varlıklılar arasındaki korkunç uçurum ortaya çıkmaz; yani kapitalizm, kapitalizm olmazdı. Bu nedenden dolayıdır ki, burjuva demokrasisinin özünde emekçiler açısından sınıfsal bir diktatörlük olmasına yol açan şey, kapitalizmin bizzat kendisidir. Ekonomik sömürü, siyasal eşitsizliğin de ana kaynağıdır.

İş bununla da bitmez. Egemen sınıflar sadece ekonomik güçleri yüzünden değil, yasaları pervasızca çiğnemek bakımından da emekçilerden üstündür. Onları kendileri yapmış oldukları halde, eğer çıkarlarına ters düşüyorsa yasaları çiğnemekte asla tereddüt göstermezler. Kapitalistler yasalara, keyiflerine göre uyguladıkları, gerektiğinde rafa kaldırdıkları, çoğu zaman da büsbütün iptal ettikleri, süslü birer laf yığını gözüyle bakarlar. Onlar için yasa, kendi sınıf çıkarlarına hizmet ettiği ölçüde kutsal; aksi halde metelik etmeyen bir işporta kitabıdır.

Bu gerçeği, en ileri burjuva demokrasilerinde bile, hemen her alanda görmek mümkündür.

Son derece sınırlı ve kolu kanadı kırılmış olmakla birlikte, Türkiye'de de bir cins burjuva demokrasisi uygulanıyor. Bizim yasalarımız da her yurttaşın kamu önünde eşit olduğunu yazıyor. Anayasamıza göre, Türkiye Cumhuriyeti, insan haklarına dayanan demokratik ve sosyal bir hukuk devletidir. Yine Anayasamıza göre, kimseye eziyet ve işkence yapılamaz.

Bu hükümler, tüm insanlığın yüzyılları kapsayan özgürlük mücadelesi sonucunda kazanılmış olan ve hiç kuşkusuz uygarca bir düzenin vazgeçilmez unsurlarını oluşturan ilerici hükümlerdir. Bunların korunması, geliştirilmesi ve daha da önemlisi hayata geçirilmesi, toplumun yücelmesini isteyen herkesin görevidir.

Ancak, bir devletin demokratik olup olmadığı, sadece Anayasa kitaplarındaki hükümlere bakılarak saptanamaz. Önemli olan, soyut yasa hükümleri değil, gerçek hayattaki fiili uygulamadır.

Yukarıda Anayasamıza göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğunu ve kimseye eziyet ve işkence yapılamayacağını belirtmiştik. Oysa bugün ülkemizde **"hukuk devleti"** yerine **"polis devleti"** kurmak isteyen ve bu yolda mesafe katetmiş bulunan bir siyasi uygulama vardır. Karakollarda, emniyet örgütlerinde, nezarethane ve cezaevlerinde yurttaşlara ağır işkenceler yapılmaktadır. 12 Mart dönemindeki işkence uygulaması resmi belgelerle kanıtlanmış, işkence sonucunda ölenler belirlenmiş ve işkenceciler saptanmıştır. O günler henüz hafızalardan silinmedi.

Bugün halkımız, 12 Mart dönemindekinden daha örgütlü, daha gaddar ve daha sistemli bir işkence furyası ile yüzyüzedir. Genç ihtiyar demeden; suçlu suçsuz demeden binlerce yurttaş işkence tezgahından geçirilmektedir. Güvenlik kuvvetlerince gözaltına alınıp da işkenceye tabi tutulmayan sanık sayısı, yok denecek kadar azdır. İşkence artık sorgulamanın ayrılmaz bir parçası haline getirilmiştir. İşkencede can veren, sakat kalan ve aklını oynatan yurttaşların sayısı hızla artmaktadır. İşkence adli tabip raporlarıyla, canlı tanıklarla ve otopsi belgeleriyle ispatlanmıştır. Hemen hergün gazetelerde yeni işkence iddiaları öne sürülmekte. Konu o denli yaygınlaşmıştır ki, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, işkence iddialarını incelemek üzere soruşturma açmak durumunda kalmıştır. Türkiye Barolar Birliği, Türk Tabipler Odası, çeşitli meslek kuruluşları resmi belgelere dayanan ciddi açıklamalar yapmaktadır.

Bütün bu olup bitenler karşısında siyasi iktidar sadece susuyor. Oysa, insanları çarmıha geren zebanilerin yaptığı canavarlıklar, susmakla geçiştirilemez. İnsanlara acı çektirmekten zevk duyan barbar mahlûkların yaptıkları, sadece onları değil, onlara engel olmayan ya da bile bile işkenceyi teşvik eden **"büyük sorumluları"** da sanık sandalyesine götürür.

Türk Ceza Yasası'na göre işkenceyle adam öldürmenin cezası idamdır.

Eğer Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devleti ise, eğer Türkiye'de yasalar geçerliyse, devlet işkence suçu işlememeli, eziyet ve işkence durdurulmalı ve işkencecilerden hesap sorulmalıdır. Terörü önleyeceğini iddia eden bir hükümet, öncelikle kendi yönetimindeki kamu görevlilerince yürütülen devlet terörüne son vermelidir. Aksi halde, sadece işkence suçunun değil, işlenen tüm cinayetlerin de sorumlusu olmaktan asla kurtulamaz.

Tüm ilgili ve sorumluları işkenceyle mücadeleye çağırıyoruz.

genel-iş emek

GÜNEY AFRİKA SÖMÜRGE HALKLARIYLA DAYANIŞMA HAFTASI (19-23 MAYIS-1980)

EMEK